

Konsolideeritud majandusaasta aruanne Nortal AS

Aruandeaasta algus: 1. jaanuar 2015
Aruandeaasta lõpp: 31. detsember 2015

Registrikood: 10391131

Aadress: Lõõtsa 6c
11415 Tallinn
Eesti Vabariik

Telefon: +372 610 1990
E-post: info@nortal.com
Koduleht: www.nortal.com

Põhitegevus: 62011 Programmeerimine
47411 Arvutite, arvuti välisseadmete ja tarkvara jaemüük
spetsialiseeritud kauplustes

Sisukord

Kontserni tegevusaruanne.....	4
Konsolideeritud koondkasumiaruanne.....	10
Konsolideeritud finantsseisundi aruanne	11
Konsolideeritud rahavoogude aruanne	12
Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne	13
Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisad.....	14
1. Teave äriühingu kohta	14
2. Olulised arvestusmeetodid.....	14
2.1. Koostamise alused	14
2.2. Konsolideerimise alused.....	14
2.3. Oluliste arvestusmeetodite kokkuvõte	15
2.4. Arvestuspõhimõtete ja esitusviisi muutused	32
3. Olulised raamatupidamisotsused, hinnangud ja oletused	33
4. Kapitali juhtimine.....	36
5. Informatsioon kontserni kohta	37
6. Äriühendused ja vähemusosaluse omandamine.....	38
7. Investeeringud sidusettevõtetesse	38
8. Müügitulu	39
9. Muud tulud/kulud ja korrigeerimised	40
9.1. Muud äritulud.....	40
9.2. Müüdud kaupade ja teenuste kulu	40
9.3. Muud tegevuskulud	41
9.4. Tööjõukulud.....	41
9.5. Põhivara amortisatsioon, mahakandmine	41
9.6. Finantstulud ja -kulud	42
9.7. Uurimis- ja arendustegevuse kulud.....	42
10. Tulumaks	43
10.1. Tulumaks.....	43
10.2. Edasilükkunud tulumaks	43
11. Kasum aktsia kohta.....	44
12. Materiaalne põhivara.....	46
13. Immateriaalne põhivara.....	47
13.1. Ettevõttesiseselt loodud vara.....	47
13.2. Muu immateriaalne põhivara	49
13.3. Firmaväärtus	49

14.	Finantsvarad ja -kohustused	49
14.1.	Pikaajalised finantsinvesteeringud	49
14.2.	Finantskohustused	49
14.3.	Õiglase väärtuse mõõtmine	51
14.4.	Finantsriskide juhtimise eesmärgid ja põhimõtted	51
15.	Nõuded, ettemaksed ja pooleliolevad projektid	55
16.	Raha	57
17.	Emiteeritud aktsiakapital ja reservid	58
18.	Dividendide jaotamise ettepanekud ja nende väljamaksmine	59
19.	Eraldised	60
20.	Viitvõlad ja tulevaste perioodide tulud	61
21.	Pensionid ja muud töösuhtejärgsete hüvitiste skeemid	62
22.	Aktsiapõhised tasustamisskeemid	62
23.	Võlad, ettemaksed ja muud lühiajalised kohustused	64
24.	Tehingud seotud osapooltega	65
25.	Tingimuslikud kohustused	66
26.	Bilansipäevajärgsed sündmused	67
27.	Vastuvõetud, kuid mitte veel jõustunud standardid	68
28.	Emaettevõtte konsolideerimata kasumiaruanne	71
29.	Emaettevõtte konsolideerimata finantsseisundi aruanne	72
30.	Emaettevõtte konsolideerimata rahavoogude aruanne	73
31.	Emaettevõtte konsolideerimata omakapitali muutuste aruanne	74
	Kasumi jaotamise ettepanek	76
	Müügitulu jaotus EMTAK-i järgi	77

Kontserni tegevusaruanne

2015. majandusaasta

Nortal AS on 2001. aastal asutatud ja Eestis registreeritud ettevõtte. Nortal AS on järgmiste äriühingute emaettevõtte: Nortal OY (Soome), Nortal UAB (Leedu), Nortal Solutions SRL (Rumeenia), Nortal DOO (Serbia), Nortal LLC (Omaan), Medwedmedia Upside OÜ (Eesti) ja Webmedia OÜ (Eesti).

Lisaks ülalloetletud tütarettevõtetele kuulub Nortal UAB-le ka 51% osalus äriühingus UAB Euritecha (Leedu) ja 100% osalus äriühingus Nortal OOO (Venemaa).

2014. aasta 31. detsembri seisuga oli Nortal AS ka firma Changelogic OÜ (Eesti) emaettevõtte. Osalus Changelogic OÜ-s müüdi 2015. aasta juulikuus.

Riiklikult rahastatava tehnoloogia arenduskeskuste programmi raames asutas Nortal AS konsortsiumis juhtivate Eesti IT-ettevõtete, ülikoolide ja äripartneritega ettevõtte Tarkvara Tehnoloogia Arenduskeskus OÜ (edaspidi STACC — Software Technologies and Applications Competence Centre) ning on nüüd üks selle omanikest. STACC tegeleb koostöös teadus- ja äripartneritega teadus- ja arendustegevusega tarkvaratehnoloogiate ja -programmide valdkonnas.

Aastaruanne sisaldab valdusettevõtte ja eelmainitud tütarettevõtete konsolideeritud finantsaruandeid.

Peamised finantsnäitajad olid järgmised (tuhandetes eurodes):

	2015	2014
	€000	€000
Müügitulu	45 049	42 328
Muutus tuludes, %	6%	16%
EBITDA	3 693	1 867
Töötajate arv perioodi lõpus	502	581

Kontserni töötajate arv on vähenenud – 2015. aasta 31. detsembri seisuga oli kontsernis 502 töötajat (2014: 581). Keskmise töötajate arv oli 542 (2014: 566). Tööjõukulud kokku olid 25 077 tuhat eurot (2014: 22 888 tuhat eurot). Juhatuse ja nõukogu liikmetele makstud tasud olid 443 tuhat eurot (2014: 430 tuhat eurot). Muid lisahüvesid ega tagatise juhatuse ja nõukogu liikmed ei saanud.

2015. aastal olid kontserni peamised saavutused neljal koduturul järgmised:

- Aitasime vähendada Omaanis ettevõtte registreerimiseks kuluvat aega 3 minutile.
- Aitasime tarnida Nestel Soomes 2,7 miljonit tonni tooteid, suurendades oluliselt informatsiooni liikumiskiirust ja parandades logistilist täpsust.
- Aitasime olla Eesti ministeeriumitel ja makseasutustel toetuste ja sihtfinantseeringute jagamisel ning vastavuskontrollide läbiviimisel jätkuvalt kõige efektiivsemad maailmas.
- Lõime Leedule riikliku e-tervise kesksüsteemi, samuti tarnisime haiglainfosüsteemid 25 haiglale ja polikliinikule, et tagada sujuv andmevahetus patsientide, haiglate, apteekide ja kesksüsteemi vahel.
- Nortali poolt tarnitud FlairPointi dokumendihalduse-, MS CRM-il põhinevad kliendihalduse- ning Asprova ja Stafflogici planeerimislahendused on aidanud tõsta oluliselt efektiivsust nii era- kui ka avalikus sektoris.

Kontserni peakontor asub Tallinnas (Eesti), ent suur osa äritegevusest toimub ka Tartus (Eesti), Helsingis, Oulus, Turus ja Uusikaupunkis (Soome), Vilniuses ja Kaunases (Leedu), Bukarestis (Rumeenia), Belgradis (Serbia), Masqatis (Omaan) ja Moskvas (Venemaa).

Ühiskondlik panus

Ettevõtte sotsiaalne vastutus

Nortal on läbinud ettevõtte sotsiaalse vastutuse programmi ning sai 2015. aastal EcoVadise hõbemedali. Auditi tulemusel antud hinnangu kohaselt kuulub Nortal oma jätkusuutlikkuse ja ettevõtte sotsiaalse vastutuse tasemelt maailma ettevõtete seas esimese 30% hulka. EcoVadise eesmärk on parandada ettevõtete käitumist keskkonda ja sotsiaalset vastutust puudutavates küsimustes, tasakaalustades globaalsete tarneahelate mõju. EcoVadis kasutab koostööplatvormi, mis võimaldab ettevõtetel jälgida oma varustajate jätkusuutlikkusnäitajaid 150 sektoris ja 99 riigis.

IKT sektori arendamine

Õppimise, innovatsiooni, tarkvara arendamise ja IT-analüüsi edendamiseks annavad Nortali vanemspetsialistid regulaarselt kursuseid Tartu ja Tallinna ülikoolides (ülikoolide ja Nortali ühisalgatus). Matemaatika ja teiste reaalarvutuste populariseerimiseks keskkooliõpilaste seas ning selleks, et aidata Eestil teadusuudenduste vallas saavutada ja säilitada edu ka globaalsemal ja rahvusvahelisemal tasandil, toetab Nortal mitmesuguseid reaalarvutuste võistlusi – Nortali spetsialistid on abiks võistluste korraldamisel ning ettevõtte paneb välja ka auhinnad.

Nortal on iga-aastase testijatele mõeldud konverentsi Nordic Testing Days kuldpartner. Samuti aitab Nortal korraldada IT-spetsialistidele suunatud üritusi, nagu GeekOut, Topconf, AgileSaturday, Devox, Jfokus, Qcon, GOTO, JavaOne, JavaZone, JAX, Build Stuff, DevConFu, ng-europe, Web Application Security. Lisaks on Nortal algatanud ühe Eesti kõige populaarsema IT-analüütikutele mõeldud üritustesarja "Analüütikute hommik".

Nortal aitab Eesti IKT sektori arengule kaasa, panustades nii rahaliselt kui tehnilise oskusteabe ja nõuannetega Eesti idufirmadesse koostöös Eesti Äriinglite Assotsiatsiooni (EstBAN) ja äriideede konkursiga "Ajujaht", kus Nortali juhatuse esimees Priit Alamäe oli kolmel aastal järjest žüriis.

Nortal korraldab ka suve- ja talveülikooles, mis on oma olemuselt praktikaprogrammid IT-d ja tarkvaraarendust õppivatele tudengitele. Igal aastal on kandidaate üle 600, kelle hulgast valitakse välja vaid parimad. Programm annab tudengitele suurepärase võimaluse saada IT valdkonnas praktiline kogemus.

Nortali töötajate tervis

Nortal on loonud töötajate tervishoiu veebilehe, kus on üleval ajakohane teave tervishoiu ja tööohutuse kohta. Kõik Nortali uued töötajad läbivad tööle asudes tervisekontrolli. Vastavalt seadusandlusele peavad kõik töötajad käima tervisekontrollis vähemalt kord iga 2-3 aasta tagant.

Töö ja pereelu tasakaalustamine

2008., 2010. ja 2014. aastal valisid Bonnier Groupile kuuluv ajaleht Äripäev ning ajakiri Pere ja Kodu Nortali kõige pere- ja töötajasõbralikumaks ettevõtteks Eestis. Nortal korraldab oma töötajate pereliikmetele iga-aastaseid üritusi, nagu Nortal gala, laste jõulupeod ja suvepäevad.

Panus keskkonda

Iga päev pakub Nortal valitsustele, pankadele, kindlustusseltsidele ja telekommunikatsiooni ettevõtetele tarkvaralahendusi, mis pikas perspektiivis vähendab vajadust printida välja tonnide viisi pabereid ning minimeerib selle transporti. Inimesed saavad korraldada oma personaalseid tegevusi ja suhelda valitsusega läbi e-kanalite. Paberile printimise vajadus on tänu Nortali lahendustele märgatavalt vähenenud.

Nortal teadvustab endale, et igapäevased tegevused võivad mõjutada keskkonda nii otseselt kui kaudselt. Seetõttu annab Nortal endast alati parima ning pöörab eraldi tähelepanu sellele, et vähendada oma ökoloogilist jalajälge. Ettevõtte on oma jäätmekäitlusprogramm, mille kohaselt püütakse taaskasutada kõike, alates paberist ja papist, tooneritest ja tindikassetidest, purkidest, plast- ja klaaspudelitest ning lõpetades IT-seadmetega, nagu süle- ja lauaarvutid, printerid ja kuvarid. Samuti on Nortal teinud otsustava sammu energiatarbimise vähendamiseks: paigaldanud kontoritesse videokonferentside pidamise süsteemid, mis vähendavad vajadust reisida Nortali eri riikides asuvate kontorite vahet. Meie eesmärk on kaitsta ja parandada keskkonda hea juhtimise ning võimaluse korral ka parimate tavade kasutusele võtmisega. Nortal töötab selles suunas, et integreerida äritegevusega seotud otsustesse keskkonda arvestavad kaalutlused, rihub kõrget kvaliteeti igas äriaspektis ja on pühendunud oma äritegevuse keskkonnamõjude minimeerimisele.

Kontsern peab oma kohustuseks:

- tõsta pidevalt oma keskkonnavalikust suutlikkust ja integreerida tunnustatud keskkonnajuhtimise parimaid tavasid oma äritegevusse
- teha oma tööd keskkonnasõbralikul viisil
- ennetada maa, õhu ja vee reostust
- minimeerida tarbimist, vähendades materjalide kasutamist ning suurendades nende taaskasutust ja ümbertöötlemist
- soodustada keskkonda puudutavate parimate tavade ja asjatundlikkuse jätkuvat edendamist, et tagada keskkonnasäästlikkusega seotud teadmised ja võimekus
- hinnata oma äritegevuse CO₂-jalajälje suurust ja rakendada meetmeid, et seda vähendada ning täita seatud eesmärgid ja siht
- identifitseerida ja reguleerida keskkonnariske ja -ohte
- kaasata oma eesmärkide teostamisse tarbijaid, partnereid, kliente, tarnijaid ning alltöövõtjaid
- seada eesmärgid, et oleks võimalik mõõta oma keskkonnategevuse tulemuslikkuse arengut
- täita vähemalt miinimum kõigist asjakohastest keskkonnanormatiividest ja teistest keskkonnanõuetest, millega ettevõtte suhestub

Võrreldes 2014. aastaga kasvas Nortal AS-i konsolideeritud müügitulu 42,3 miljonilt eurolt 45 miljonile eurole. Suurem osa müügitulust saadi tarkvaraarendusprojektidest ja nendega seotud nõustamisteenustest, peamiselt telekommunikatsiooni, tervishoiu, tööstuse, logistika, finants- ja avaliku sektori klientidelt.

2015. aastal kasvas Nortol AS-i EBITDA 2014. aasta 1,9 miljonilt eurolt 3,7 miljoni euroni. Kasum enne maksustamist suurenes 2014. aasta 1,4 miljonilt eurolt 3,2 miljoni euroni.

2016. majandusaasta

2015. aastal kasvatas Nortal oma kliendibaasi ning laiendas äritegevust kõikides riikides, kus tegutsetakse, vaatamata sellele, et majandusseisak mõnel pool endiselt kestab. 2015. aastal laienes oluliselt Soome maksuameti VALMIS projektiga tegelev meeskond, jätkati murranguliste projektidega Omaani turul, saadi Leedus valmis keerukad e-tervise lahendused ning hoiti Eestis jätkuvalt turuliidri positsiooni.

2016. aastal jätkab Nortal klientide toetamist nende poolt püstitatud ärieesmärkide saavutamisel, luues suuremat efektiivsust ja läbipaistvust, et ettevõtted saaksid kasutada oma aega ja andekaid inimesi innovatsiooniks, kõrvaldades organisatsioonide arengut takistavad tegureid ning vähendades peidetud tehingukulusid.

Samuti jätkab Nortal tööd ka uuenduslike valdkondade kallal, millega alustati juba 2015. aastal, nagu ärikeskkonna lihtsustamine, riigi rahanduse juhtimine, e-identiteet, *data driven digital experience* ja tervishoiusüsteemide optimeerimine. Nortal pakub oma klientidele terviklahendusi, mis muudavad ühiskondi oma uudsete lähenemiste, poliitikate ja protsesside muutmise, muutuste juhtimise ning tipptasemel tehnoloogiliste lahendustega.

Nortali juhtkonna peamine eesmärk 2016. aastal on organisatsiooni jätkuv areng ja pakutavate lahenduste suurem mõju klientide eesmärkide täitmisele, tuginedes eelnevatel aastatel tehtud investeeringutele ning investeerides jätkuvalt ettevõtte väärtuspakkumiste parendamisse ja klientideni viimisesse. Nortaliil on tugev ning geograafiliselt ja tööstusharude vahel tasakaalustatud kliendiportfell, mistõttu oodatakse 2016. aastal paremaid tulemusi kõikides ärisegmentides.

Konsolideeritud koondkasumiaruanne

31. detsembril 2015 lõppenud aasta kohta

	Lisa	2015 €000	2014 €000
Müügitulu	8	44 318	41 811
Muud äritulud	9.1	731	517
Äritulud kokku		45 049	42 328
Müüdud kaupade ja teenuste kulu	9.2	-7 756	-8 565
Muud tegevuskulud	9.3	-8 523	-9 008
Tööjõukulud	9.4	-25 077	-22 888
Tegevuskulud kokku		-41 356	-40 461
EBITDA		3 693	1 867
Põhivara amortisatsioon ja väärtuse langus	9.5	-287	-336
Ärikasum (kahjum)		3 406	1 531
Finantstulud	9.6	56	118
Finantskulud	9.6	-309	-284
Kasum (kahjum) enne maksustamist		3 153	1 365
Tulumaks	10.1	-658	-593
Aruandeaasta puhaskasum (-kahjum)		2 495	772
Muu koondkasum (-kahjum)		203	187
Aruandeaasta koondkasum (-kahjum) kokku		2 698	959
- emaettevõtte omanike osa koondkasumist		2 695	947
- vähemususanike osa koondkasumist		3	12
Kasum aktsia kohta	11		
- tavakasum, emaettevõtte lihtaktsionäride kasum (kahjum) perioodi kohta		0,92 €	0,32 €
- lahustatud kasum, emaettevõtte lihtaktsionäride kasum (kahjum) perioodi kohta		0,91 €	0,32 €

Konsolideeritud finantsseisundi aruanne

Seisuga 31. detsember 2015

		2015	2014
	Lisa	€000	€000
Materiaalne põhivara	12	188	188
Immateriaalne põhivara	13	43	225
Firmaväärtus	13	1 322	1 322
Pikaajalised finantsinvesteeringud	14.1	120	190
Edasilükkunud tulumaksu vara	10.2	1 178	1 749
Põhivara kokku		2 851	3 674
Nõuded, ettemaksed ja pooleliolevad projektid	15	10 382	10 451
Raha	16	7 445	3 224
Käibevara kokku		17 827	13 675
VARAD KOKKU		20 678	17 349
Vähemusosalus		32	27
Aktiikapital	17	1 880	1 880
Ülekurss	17	1 954	2 898
Aksiaoptsioonide reserv	22	293	219
Kohustuslik reservkapital	17	106	358
Valuutakursi muutuste reserv		321	118
Jaotamata kasum		-15	-1 960
Aruandeaasta puhaskasum (-kahjum)		2 492	760
Emaettevõtte aktsionäridele kuuluv omakapital kokku		7 031	4 273
Omakapital kokku		7 063	4 300
Pikaajalised laenud	14.2	2 073	3 148
Pikaajalised eraldised	19	0	5
Tulevaste perioodide tulud		86	0
Pikaajalised kohustused kokku		2 159	3 153
Lühiajalised laenud	14.2	1 067	1 070
Võlad, ettemaksed ja muud lühiajalised kohustused	23	3 083	3 557
Eraldised	19	1 006	557
Viitvõlad ja tulevaste perioodide tulud	20	6 300	4 712
Lühiajalised kohustused kokku		11 456	9 896
Kohustused kokku		13 615	13 049
OMAKAPITAL JA KOHUSTUSED KOKKU		20 678	17 349

Konsolideeritud rahavoogude aruanne

31. detsembril 2015 lõppenud aasta kohta

		2015	2014
	Lisa	€000	€000
Äritegevus			
Kasum (kahjum) enne maksustamist		3 153	1 365
Korrigeerimised maksueelse kasumi neto rahavooga vastavusse viimiseks:			
Kulum ja amortisatsioon	9.5	287	336
Makstud tulumaks		-125	-40
Finantstulud	9.6	-56	-118
Finantskulud	9.6	309	284
Käibekapitali korrigeerimised:			
Äritegevusega seotud varade muutus		-52	-1 105
Äritegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus		1 821	385
Rahavood äritegevusest kokku		5 337	1 107
Tulu materiaalse põhivara müügist		3	0
Materiaalse põhivara soetamine		-75	-77
Immateriaalse põhivara soetamine		-27	-20
Immateriaalse põhivara liisimine		0	34
Laenude väljamaksed		-52	0
Laekunud laenude tagasimaksed		36	0
Laekunud intressid		1	0
Tütarettevõtete müük		3	0
Sidusettevõtete ja teiste finantsinvesteeringute müük		21	113
Rahavood investeerimistegevusest kokku		-90	50
Laenude tagasimaksed		-1 051	-1 050
Kapitalirendi tagasimaksed		-20	-3
Makstud intressid		-172	-238
Saadud sihtfinantseerimine		262	112
Rahavood finantseerimistegevusest kokku		-981	-1 179
Rahavood kokku		4 266	-22
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses		3 224	3 269
Raha ja raha ekvivalentide muutus		4 266	-22
Kahjum valuutakursi muutusest		-45	-23
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus		7 445	3 224

Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne

31. detsembril 2015 lõppenud aasta kohta

	Emaettevõtte omanike osa koondkasumist						Vähemus-osalus	—Oma-kapital kokku		
	Aktia-Ülekurss kapital	Aktia-optsoonide reserv	Muud reservid	Kohustuslik reserv-kapital	Valuuta-kursi muutuste	Jaotamata kasum			Kokku	
Saldo seisuga 1. jaanuar 2014	1 879	-1	219	2 900	353	-69	-1 960	3 321	15	3 336
Koondkasum kokku	0	0	0	0	0	187	760	947	12	959
Aktiakapitali suurendamine	1 2 899	0	-2 900	0	0	0	0	0	0	0
Eraldised kohustuslikku reserv/kapitali	0	0	0	0	5	0	0	5	0	5
Saldo seisuga 31. detsember 2014	1 880	2 898	219	0	358	118	-1 200	4 273	27	4 300
Koondkasum kokku	0	0	0	0	0	203	2 492	2 695	3	2 698
Töötajate aktsiaoptiooni programm	0	0	74	0	0	0	0	74	0	74
Tehingud vähemusosalusega	0	0	0	0	0	0	-11	-11	2	-9
Eraldised ülekursist ja kohustuslikust reserv/kapitalist	0	-944	0	0	-252	0	1 196	0	0	0
Saldo seisuga 31. detsember 2015	1 880	1 954	293	0	106	321	2 477	7 031	32	7 063

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisad

1. Teave äriühingu kohta

Kontserni 31. detsembril 2015 lõppenud majandusaasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande esitamise aluseks on juhtkonna otsus kuupäevaga 24. märts 2016. Kontsern on piiratud vastutusega äriühing, mis on asutatud Eestis, mille asukoht on Eestis ja mille aktsiad ei ole avalikult kaubeldavad. Registrijärgne asukoht on Lõotsa 6c, 11415 Tallinn, Eesti Vabariik.

Kontserni põhitegevusalasid on kirjeldatud lisades 5 ja 6.

2. Olulised arvestusmeetodid

2.1. Koostamise alused

Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Rahvusvaheliste Raamatupidamisstandardite Nõukogu (IASB) välja antud ja Euroopa Liidus kehtestatud rahvusvaheliste finantsaruandlusstandarditega (IFRS).

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud soetusmaksumuse põhimõttel. Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud tuhandetes eurodes ja kõik arvud on ümardatud lähima tuhandeni, kui pole märgitud teisiti. Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes on esitatud võrdlusandmed eelmise perioodi kohta.

2.2. Konsolideerimise alused

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne hõlmab kontserni ja selle tütarettevõtete finantsaasta aruandeid seisuga 31. detsember 2015. Kontsern kontrollib investeerimisobjekti, kui ta on avatud või tal on õigused investeerimisobjektis osalemisest tulenevale muutuvale kasumile ja ta saab mõjuvõimu kaudu, mis tal on investeerimisobjekti üle, seda kasumit mõjutada. Seega kontrollib kontsern investeerimisobjekti üksnes juhul, kui:

- tal on mõjuvõim investeerimisobjekti üle (st õigused, mis võimaldavad tal juhtida investeerimisobjekti olulisi tegevusi)
- ta on avatud või tal on õigused investeerimisobjektis osalemisest tulenevale muutuvale kasumile

- ta saab kasutada oma mõjuvõimu investeerimisobjekti üle, et mõjutada oma kasumi suurust

Üldiselt eeldatakse, et häälteenamusega kaasneb kontroll. Selle eelduse paikapidavuse kinnitamiseks ja juhul, kui kontsernile ei kuulu investeerimisobjektis häälteenamus või muu sellega võrdsustatav õigus, peab kontsern hindama, kas ta kontrollib konkreetset investeerimisobjekti, võttes arvesse kõik olulisi fakte ja asjaolusid, nagu näiteks:

- lepinguline kokkulepe investeerimisobjekti teiste osanikega
- muudest lepingulistest kokkulepetest tulenevad õigused
- kontserni hääleõigused ja potentsiaalsed hääleõigused

Kontsern hindab uuesti, kas ta kontrollib investeerimisobjekti, kui faktidest ja asjaoludest ilmneb, et üks või mitu kolmest kontrollielemendist on muutunud. Tütarettevõtte konsolideerimine algab kuupäevast, mil kontsern saavutab kontrolli, ja lõpeb siis, kui kontsern kaotab kontrolli tütarettevõtte üle. Kõiki tütarettevõtete poolt aasta jooksul omandatud või müüdud varasid, kohustusi, tulusid ja kulusid kajastatakse kontserni konsolideeritud majandusaasta aruandes alates kontrolli saavutamise kuupäevast kuni kuupäevani, mil kontsern kontrolli tütarettevõtte üle kaotab.

Kasum või kahjum ning muu koondkasumi iga komponent omistatakse emaettevõtte omanikele ja vähemusosalusele isegi juhul, kui selle tulemuseks on vähemusosaluse negatiivne saldo. Vajadusel muudetakse tütarettevõtete aruandeid nii, et neis rakendatavad arvestuspõhimõtted oleks kontserni arvestuspõhimõtetega kooskõlas. Kõik kontsernisisesed varad ja kohustused, omakapital, tulud, kulud ja rahavood, mis on seotud kontserni majandusüksuste vaheliste tehingutega, elimineeritakse konsolideerimisel täielikult.

Tütarettevõtte osaluse muudatust, millega ei kaasne kontrolli kadumine, kajastatakse omakapitalitehinguna.

Kui kontsern kaotab kontrolli tütarettevõtte üle, siis ta lõpetab tütarettevõtte varade (sh firmaväärtuse), kohustuste, vähemusosaluse ja omakapitali muude komponentide kajastamise ning kajastab kontrolli kaotamisega seotud kasumi või kahjumi kasumiaruandes. Allesjäänud investeering kajastatakse selle õiglasel väärtuses.

2.3. Oluliste arvestusmeetodite kokkuvõte

a) Äriühendused ja firmaväärtus

Äriühendusi kajastatakse ostumeetodil. Omandatud osaluse soetusmaksumus kajastatakse üleantud tasu kogusummana, mida kajastatakse õiglasel väärtuses omandamiskuupäeva seisuga ja mittekontrolliva osaluse suurusega omandatavas äriühingus. Iga äriühenduse puhul otsustab kontsern, kas kajastada vähemusosalus omandatavas äriühingus selle õiglasel väärtuses või vastavalt selle proportsionaalsele osale eristatavast netovarast. Soetusmaksumus kantakse kuludesse ja kajastatakse halduskulude all.

Äriühingu omandamisel hinnatakse üleantud finantsvarade, tekkinud või võetud kohustuste väärtust, nende õiget klassifitseerimist vastavalt lepingutingimustele, majandusoludele ja

muudele asjakohastele asjaoludele omandamiskuupäeva seisuga. See hõlmab ka tuletisinstrumentide identifitseerimist lepingutest, mille omandatav äriühing on sõlminud.

Kui äriühendus on etapiviisiline, hinnatakse omandavale äriühingule eelnevalt kuulunud osaluse õiglane väärtus omandatavas äriühingus eelmise omandamiskuupäeva seisuga ümber uue omandamiskuupäeva õiglaseks väärtuseks. Ümberhindlusega tekkinud kulud või tulud kajastatakse kasumiaruandes.

Kui omandav äriühendus peab maksma tingimuslikku tasu, kajastatakse see õiglases väärtuses omandamiskuupäeva seisuga. Tingimuslikku tasu, mis on liigitatud varaks või kohustuseks, mis on finantsinstrument ja kuulub IAS 39 "Finantsinstrumentid: kajastamine ja mõõtmine" rakendusalasasse, mõõdetakse õiglases väärtuses, kusjuures õiglase väärtuse muutused kajastatakse kas kasumiaruandes või muu koondkasumi muutusena. Tingimuslik tasu, mis IAS 39 rakendusalasasse ei kuulu, kajastatakse vastavalt asjakohasele IFRS-ile. Omakapitaliks liigitatud tingimuslikku tasu üle ei mõõdata ning selle järgnevat arveldamist kajastatakse omakapitalis.

Firmaväärtust mõõdetakse algselt soetusmaksumuses, milleks on see osa ülekantud tasu ja vähemusosaluse, aga ka mistahes eelnevalt omandatud osaluse summast, mis ületab omandatud netovara õiglast väärtust. Kui ülekantud tasu kogusumma on väiksem kui omandatud netovara õiglane väärtus, hindab kontsern uuesti, kas ta on teinud õigesti kindlaks kõik omandatud varad ja kohustused, ning vaatab üle protseduurid, mida kasutati omandamiskuupäeva seisuga kajastatavate summade mõõtmiseks. Kui ka ümberhindamisel leitakse, et ülekantud tasu kogusumma on väiksem kui omandatud netovara õiglane väärtus, kajastatakse kasum kasumiaruandes.

Pärast esmast arvelevõtmist mõõdetakse firmaväärtust soetusmaksumuses, millest on arvatud maha väärtuse langusest tulenev akumulieeritud kahjum. Vara väärtuse languse kontrollimise eesmärgil jaotatakse äriühenduses omandatud firmaväärtus alates omandamise kuupäevast kontserni kõikidele raha teenivatele üksustele, mis saavad eeldatavasti ühendusest kasu, olenemata sellest, kas omandatu muud varad või kohustused on nendele üksustele üle antud.

Kui firmaväärtus moodustab osa raha teenivast üksusest ja osa selle üksuse tegevusest võõrandatakse, lisatakse tegevuse võõrandamisest tuleneva kasumi või kahjumi arvutamisel võõrandatava tegevusega seotud firmaväärtus tegevuse bilansilisele maksumusele. Sellises olukorras määratakse võõrandatava firmaväärtuse suurus võõrandatava tegevuse suhtelise väärtuse ja raha teeniva üksuse säilitatava osa suuruse alusel.

b) Investeeringud sidusettevõtetesse

Sidusettevõtte on ettevõtte, mille üle omab kontsern olulist mõju. Oluline mõju on võime osaleda investeerimisobjekti finants- ja tegevuspoliitikat käsitlevate otsuste langetamisel, omamata kontrolli või ühist kontrolli selliste poliitikate üle. Kontserni investeeringud sidusettevõttesse kajastatakse kapitaliosaluse meetodil.

Kapitaliosaluse meetodi puhul võetakse investeering sidusettevõttesse algselt arvele soetusmaksumuses. Investeeringu bilansilist maksumust korrigeeritakse nii, et see kajastaks sidusettevõtte netovarast kontsernile kuuluva osa suuruse muutust alates

omandamiskuupäevast. Sidusettevõttega seotud firmaväärtus lisatakse investeeringu bilansilisele maksumusele; seda ei amortiseerita ning selle väärtuse langust eraldi ei kontrollita.

Kasumiaruanne kajastab kontsernile kuuluvat osa sidusettevõtte tegevustulemist. Muutused investeerimisobjektide muus koondkasumis kajastatakse kontserni muu koondkasumi koosseisus. Lisaks, kui otse sidusettevõtte omakapitalis kajastatakse mingi muutus, kajastab kontsern ennast puudutava osa sellest muutusest vajadusel omakapitali muutuste aruandes. Kontserni ning tema sidusettevõtte vahel toimunud tehingutest tekkivad realiseerimata kasumid ja kahjumid elimineeritakse vastavalt kontserni osalusele sidusettevõttes.

Kontsernile arvestatud osa sidusettevõtte kasumist kajastatakse kasumiaruandes ärikasumist eraldi ning see näitab maksustamisjärgset kasumit või kahjumit ja mittekontrollivat osalust sidusettevõtte tütarettevõtetes.

Sidusettevõtte finantsaruanded koostatakse kontserniga sama aruandeperioodi kohta. Vajadusel tehakse korrigeerimisi, et viia arvestusmeetodid kooskõlla kontserni arvestusmeetoditega.

Pärast kapitaliosaluse meetodi kasutamist otsustab kontsern, kas investeeringu puhul sidusettevõttesse on vaja kajastada täiendavat vara väärtuse langust. Igal aruandekuupäeval otsustab kontsern, kas leidub objektiivseid tõendeid selle kohta, et sidusettevõttesse tehtud investeeringu väärtus on langenud. Kui nii on juhtunud, lahutab kontsern väärtuse languse suuruse leidmiseks sidusettevõtte kaetavast väärtusest selle bilansilise väärtuse ning kajastab saadud vahe kasumiaruande real „Osa sidusettevõtte kasumist”.

Kui kontsern kaotab sidusettevõtte üle olulise mõju, hindab ja kajastab kontsern allesjäänud investeeringu suurust selle õiglases väärtuses. Sidusettevõtte bilansilise väärtuse (olulise mõju kaotamise hetkel) ning allesjäänud investeeringute õiglase väärtuse ja võõrandamiskulude vahe kajastatakse kasumiaruandes.

c) Klassifitseerimine lühi- ja pikaajaliseks

Kontsern kajastab oma finantsseisundi aruandes eraldi käibe- ja põhivara ning lühi- ja pikaajalisi kohustusi.

Vara liigitatakse käibevaraks siis, kui vara:

- loodetakse realiseerida või kavatsetakse müüa või tarbida oma tavapärase äritsükli jooksul
- hoitakse peamiselt kauplemise eesmärgil
- loodetakse realiseerida 12 kuu jooksul pärast aruandeperioodi lõppu, või
- on raha või raha ekvivalent, välja arvatud juhul, kui vara kasutamine vahetamiseks või kohustuse katmiseks on piiratud vähemalt aruandeperioodile järgneva 12 kuu jooksul.

Kõik ülejäänud varad loeb kontsern põhivaraks.

Kohustus liigitatakse lühiajaliseks siis, kui:

- kohustus arveldatakse eeldatavasti oma tavapärase äritsükli jooksul
- hoitakse peamiselt kauplemise eesmärgil

- kohustus kuulub arveldamisele 12 kuu jooksul pärast aruandeperioodi lõppu, või
- kontsernil ei ole tingimusteta õigust lükata kohustuse arveldamist edasi rohkem kui 12 kuud pärast aruandeperioodi lõppu.

Kõik ülejäänud kohustused loeb kontsern pikaajaliseks.

Edasilükkunud tulumaksu vara ja kohustused klassifitseeritakse põhivaraks ja pikaajalisteks kohustusteks.

d) Õiglase väärtuse mõõtmine

Kontsern mõõdab teatud finantsinstrumentide, nagu tuletisinstrumentid, ja mittefinantsvarade, nagu kinnisvarainvesteeringud, õiglast väärtust igal bilansipäeval. Hetkel kontsernil sellised varad puuduvad. Lisas 14.3 on avalikustatud ka korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavate finantsinstrumentide õiglased väärtused.

Õiglase väärtus on hind, mida saadaks juhul, kui mõõtmiskuupäeval müüdaks vara või tasutaks kohustus tavapärase äritehingu käigus sõltumatute turuosaliste vahel. Õiglase väärtuse mõõtmine toimub eeldusel, et vara müügi või kohustuse üleandmise tehing toimub kas

- vara või kohustuse põhiturul või
- põhituru puudumisel vara või kohustuse jaoks soodsaimal turul.

Kontsernil peab olema juurdepääs peamisele või soodsaimale turule.

Vara või kohustuse õiglase väärtuse hindamisel eeldatakse, et turuosalised lähtuvad vara või kohustuse hinna määramisel oma majanduslikest huvidest.

Mittefinantsvara õiglase väärtuse hindamisel võetakse arvesse turupsalise võimet luua majanduslikke hüvesid, kasutades vara parimal viisil või müües selle teisele turuosalisele, kes kasutaks vara parimal viisil.

Kontsern kasutab hindamistehnikaid, mis on asjaomases olukorras sobilikud ja mille puhul on olemas piisavalt andmeid õiglase väärtuse mõõtmiseks, kasutades maksimaalselt asjakohaseid jälgitavaid sisendeid ja minimaalselt mittejälgitavaid sisendeid.

Kõik varad ja kohustused, mis on hinnatud õiglasesse väärtusesse või avalikustatud finantsaruannetes, on klassifitseeritud vastavalt õiglase väärtuse hierarhiale, mis on kirjeldatud allpool ning põhineb madalaima taseme sisendil, mis on oluline õiglase väärtuse mõõtmisele tervikuna:

- Tase 1 — noteeritud (korrigeerimata) hinnad aktiivsel turul identsetele varadele ja kohustustele
- Tase 2 — hindamistehnikad, mille puhul õiglase väärtuse hindamise seisukohalt olulised madalaima taseme sisendid on otseselt või kaudselt jälgitavad
- Tase 3 — hindamistehnikad, mille puhul õiglase väärtuse hindamise seisukohalt olulised madalaima taseme sisendid ei ole jälgitavad

Kontsern hindab iga aruandeperioodi lõpul, kas varad ja kohustused, mis esinevad finantsaruannetes perioodide lõikes korduvalt, vajavad tasemete vahel ümberklassifitseerimist (toetudes madalaimale sisendile, mis on oluline õiglase väärtuse hindamisele tervikuna).

Kontserni hindamiskomisjon kehtestab õiglase väärtuse mõõtmise põhimõtted ja korra nii korduvate (nt kinnisvarainvesteeringud, noteerimata müügivalmis finantsvarad) kui ühekordsete (nt jaotamiseks hoitavad lõpetatud tegevusvaldkonna varad) mõõtmiste jaoks. Hindamiskomisjon koosneb kontserni juhtkonnast.

Oluliste varade, nagu kinnisvara ja noteerimata müügivalmis finantsvarad, ning oluliste kohustuste, nagu tingimuslikud tasud, puhul võidakse rakendada välishindajaid. Välishindajate kaasamise vajaduse üle otsustab hindamiskomisjon igal aastal eraldi. Välishindajate valimisel võetakse arvesse nende turuteadmisi, mainet, sõltumatust ning kutsestandardite järgimist. Seda, milliseid hindamistehnikaid ja sisendeid konkreetse hindamise puhul kasutada, otsustab hindamiskomisjon, olles arutanud küsimust eelnevalt kontserni välishindajatega.

Igal aruandekuupäeval analüüsib hindamiskomisjon nende varade ja kohustuste väärtustes toimunud muutusi, mille korduv mõõtmine või hindamine on kontserni arvestuspõhimõtetes ette nähtud. Analüüsi käigus kontrollib hindamiskomisjon eelmise hindamise peamisi sisendeid, võrreldes hindamise arvutuskäigus kasutatud andmeid lepingute ja muude asjakohaste dokumentidega.

Et teha kindlaks, kas toimunud muutused on mõistlikud, võrdleb hindamiskomisjon lisaks ka kõiki konkreetse vara või kohustuse õiglases väärtuses toimunud muutusi vastavate väliste allikatega.

Hindamiskomisjon ja kontserni välishindajad esitavad oma hindamistulemused ka kontserni sõltumatutele audiitoritele. Hindamistulemuste juures on kirjeldatud ka peamisi eeldusi, mis hindamisel aluseks sai võetud.

Õiglase väärtuse avalikustamise lihtsustamiseks on kontsern liigitanud varad ja kohustused vastavalt nende iseloomule, omadustele ja nendega kaasnevatele riskidele ning ülaltoodud õiglase väärtuse hierarhia tasemetele.

e) Tulu kajastamine

Müügitulu kajastatakse ulatuses, milles on tõenäoline, et kontsern saab sellest majanduslikku kasu ja müügitulu suurust saab usaldusväärselt mõõta, olenemata makse tegemise ajast. Müügitulu kajastatakse saadud või saada oleva tasu õiglases väärtuses, võttes arvesse lepingus määratud maksetingimusi ja jättes arvestamata maksud ja lõivud. Kui muutub tõenäoliseks, et lepingu kogukulud ületavad lepingu kogutulused, kajastatakse oodatav kahjum kohe kuluna vastavalt lepinguga seostatavatele kulutustele. Kontsern hindab kõiki oma lepingulisi suhteid spetsiifiliste kriteeriumide järgi, et määrata kindlaks, kas ta on neis käsundiandja või -saaja. Kontsern leidis, et kõigis tulu saamise eesmärgil sõlmitud lepingulistes suhetes tegutseb ta käsundiandjana. Samuti peavad enne tulu kajastamist olema rahuldatud alltoodud kajastamiskriteeriumid.

Lühi- ja pikaajalised tarkvaraarenduslepingud

Tulu kokkulepetest, mis sisaldavad tarkvara suuremahulist arendamist, modifitseerimist või kohandamist, ja kokkulepetest, mille raames osutatavad teenused ei ole kättesaadavad kolmandatelt osapooltelt ja on seega tarkvara juures hädavajalikud, kajastatakse aja- ja materjalikulu põhjal või kasutades valmidusastme meetodit, mille puhul leitakse teenuse osutamisega seotud otsekulude suhe eelarvelistesse kogukuludesse, mis on vajalikud projekti lõpetamiseks. Kui projekti valmidusastet või projekti kogutulusid ja -kulusid ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata, siis kajastatakse tulu ainult tekkinud lepingukulude ulatuses, mida suudetakse tõenäoliselt katta.

Tarkvaralitsentside kasutajatugi

Kasutajatoe eest saadav tasu kantakse kasumisse lineaarselt kogu tugi- või hooldusperioodi jooksul.

Konsulteerimine, koolitus, kolmandatelt osapooltelt ostetud litsentside edasimüük ja muud teenused

Tulu kokkulepetest, mis ei nõua suuremahulist tarkvara arendamist, modifitseerimist või kohandamist, ning tulu konsulteerimisest ja koolitustest kajastatakse juhul, kui täidetud on järgmised kriteeriumid:

- eksisteerivad veenvad tõendid, et kokkulepe on olemas
- üleandmine on toimunud (ja tulevikus ei ole vaja anda detaile, mis on vajalikud üleantud elemendi toimimiseks)
- tarnija tasu on fikseeritud või kindlakstehtav (kriteerium „kindlakstehtav“ sõltub sellest, kas tasu on sõltuv faktoritest nagu vastuvõtmine, tagastamine või pikendatud maksetingimused)
- tasu laekumine on tõenäoline

Intressi- ja dividenditulu

Intressitulu, litsentsitasud ja dividenditulu kajastatakse siis, kui tulu laekumine on tõenäoline ja tulu suurust on võimalik usaldusväärselt hinnata. Intressitulu kajastamisel kasutatakse sisemise intressimäära meetodit, välja arvatud juhtudel, kui intressi laekumine on ebakindel. Sellisel juhul kajastatakse intressitulu kassapõhiselt. Dividenditulu kajastatakse siis, kui on tekkinud seaduslik õigus nende saamiseks.

f) Sihtfinantseerimine

Sihtfinantseerimist kajastatakse siis, kui on piisavalt kindel, et sihtfinantseerimine leiab aset ja kõik sellega seotud tingimused suudetakse täita. Kui sihtfinantseerimine on seotud kuluartikliga, kajastatakse see tuluna perioodi jooksul, mis on vajalik sihtfinantseerimise süsteemseks vastavusse viimiseks kuludega, mille kompenseerimiseks see on antud. Varade sihtfinantseerimise puhul kajastatakse tulu aruandeperioodi amortisatsioonikulu vähendusena amortiseeritava vara eeldatava kasuliku eluea jooksul.

g) Maksud

Tulumaks

Käesoleva perioodi tulumaksuvarasid ja -kohustusi mõõdetakse summas, mis peaks ootuste kohaselt maksuasutusele tasuma või maksuasutuselt laekuma. Summa väljaarvutamise aluseks võetakse maksumäärad ja maksuseadused, mis kehtivad või on sisuliselt jõustunud aruandekuupäeval riikides, kus kontsern tegutseb ja teenib maksustatavat tulu.

Tulumaksuseaduse kohaselt ei ole Eesti äriühingud kohustatud maksma tulumaksu mitte kasumilt, vaid makstavatelt dividendidelt. Eestis rakendatakse dividendidele 20% maksumäära (2014: 21%). Makstavatelt dividendidelt tasumisele kuuluvat tulumaksu kajastatakse kasumiaruandes kuluna dividendide väljamaksmisest teatamise hetkel.

Välismaal registreeritud tütarettevõtted

Tulumaksuseaduste kohaselt kuulub äriühingu netokasum, mida korrigeeritakse kohalikes tulumaksuseadustes sätestatud ajutiste ja püsivate erinevuste võrra, tulumaksuga maksustamisele Leedus, Soomes, Rumeenias, Serbias, Omaanis ja Venemaal.

Välismaal registreeritud tütarettevõtetele kohaldatakse järgmisi tulumaksumäärasid:

- Soome 20%
- Leedu 15%
- Rumeenia 16%
- Serbia 15%
- Omaan 12% (alates 1. jaanuarist 2016: 15%)
- Venemaa 20%

Aruandeperioodi tulumaks, mis on seotud otse omakapitalis ja muus koondkasumis kajastatavate kirjetega, kajastatakse omakapitali ja muu koondkasumi all, mitte kasumiaruandes. Olukordades, kus tuleb tõlgendada kohaldatavaid maksuregulatsioone, hindab juhtkond perioodiliselt maksutagastustes võetavaid seisukohti ja moodustab vajadusel eraldised.

Edasilükkunud tulumaks

Edasilükkunud tulumaksu arvestatakse aruandekuupäeva seisuga kohustuse meetodil kõikide ajutiste erinevuste alusel, mis tekivad varade või kohustuste maksustamisbaasi ja finantsaruandluse eesmärgil kasutatavate bilansiliste maksumuste vahel.

Edasilükkunud tulumaksu kohustused kajastatakse kõikide maksustatavate ajutiste erinevuste korral, välja arvatud:

- juhul, kui edasilükkunud tulumaksu kohustus tekib firmaväärtuse esmasest arvelevõtmisest või sellise vara või kohustuse arvelevõtmisest tehingu puhul, mis ei ole äriühendus ja ei mõjuta tehingu toimumise ajal ei raamatupidamislikku kasumit ega ka maksustatavat kasumit või kahjumit;
- selliste maksustatavate ajutiste erinevuste korral, mis on seotud investeeringutega tütar- ja sidusettevõtetesse ning osalemisega ühisettevõtmistes, kui ajutiste erinevuste

tühistamise ajastust on võimalik kontrollida ning on tõenäoline, et ajutine erinevus lähemas tulevikus ei tühistu.

Edasilükkunud tulumaksu varade puhul kajastatakse kõiki mahaarvamisele kuuluvaid ajutisi erinevusi ning kasutamata maksukrediidi ja -kahjumite edasikandmisi. Edasilükkunud tulumaksu varasid kajastatakse ulatuses, mis vastab tulevikus tõenäoliselt teenitavale maksustatavale kasumile, mille suhtes saab kõnealuseid mahaarvamisele kuuluvaid ajutisi erinevusi ning edasi kantud kasutamata maksukrediiti ja -kahjumit kasutada, välja arvatud:

- juhul, kui edasilükkunud tulumaksu vara, mis on seotud mahaarvamisele kuuluvate ajutiste erinevustega, tekib sellise vara või kohustuse arvelevõtmisest, mis ei ole äriühendus ja ei mõjuta tehingu toimumise ajal ei raamatupidamislikku kasumit ega maksustatavat kasumit või kahjumit;
- selliste mahaarvamisele kuuluvate ajutiste erinevuste korral, mis on seotud investeeringutega tütar- ja sidusettevõtetesse ja osalemisega ühisettevõtmistes, kajastatakse edasilükkunud tulumaksu vara üksnes sellises ulatuses, milles on tõenäoline, et ajutised erinevused lähemas tulevikus tühistuvad ja tekib maksustatav kasum, mille suhtes saab ajutisi erinevusi kasutada.

Edasilükkunud tulumaksu vara bilansiline jääkmaksumus vaadatakse üle igal aruandekuupäeval ning seda vähendatakse sellises ulatuses, mille puhul ei ole enam tõenäoline, et tekib piisavalt maksustatavat kasumit, mis võimaldaks kogu edasilükkunud tulumaksu varast või selle osast saadavat kasu kasutada. Kajastamata edasilükkunud tulumaksu vara hinnatakse igal aruandekuupäeval ümber ja kajastatakse sellises ulatuses, mille osas on tõenäoline, et tulevane maksustatav kasum võimaldab edasilükkunud tulumaksu vara katta.

Edasilükkunud tulumaksu varasid ja kohustusi mõõdetakse maksumäärade alusel, mis peaksid eeldatavasti kehtima aastal, millal vara realiseeritakse või kohustus arveldatakse, lähtudes maksumääradest (ja maksuseadustest), mis on aruandekuupäeva seisuga kehtivad või sisuliselt jõustunud.

Edasilükkunud tulumaks, mis on seotud väljaspool kasumiaruannet kajastatud kirjetega, kajastatakse samuti väljaspool kasumiaruannet. Edasilükkunud tulumaksu kirjed kajastatakse seoses vastava tehinguga kas muus koondkasumis või otse omakapitalis.

Edasilükkunud tulumaksu varad ja kohustused saldeeritakse, kui eksisteerib juriidilist jõudu omav õigus saldeerida tasumisele kuuluvad tulumaksuvarad tasumisele kuuluvate tulumaksukohustustega ning edasilükkunud tulumaks on seotud ühe ja sama maksustatava maksukohustuse ja maksuasutusega.

Maksusoodustused, mis saadi äriühenduse osana, ent mis ei vastanud sellel hetkel eraldi kajastamiseks vajalikele kriteeriumidele, kajastatakse aruandluses hiljem, kui faktid ja asjaolud muutuvad. Korrigeerimist käsitletakse kas firmaväärtuse vähendamisenä (eeldusel, et see ei ületa firmaväärtust), kui see tekkis hindamisperioodi jooksul, või kasumiaruandes.

h) Välisvaluutad

Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes, mis on ühtlasi ka emaettevõtte arvestusvaluuta. Kontsern määrab kindlaks iga aruandekohustusliku üksuse arvestusvaluuta, mida kasutatakse üksuse finantsaruannete kirjendamiseks. Kontsern kasutab konsolideerimisel otsemeetodit ning välismaise äriüksuse realiseerimisel kasumisse või kahjumisse ümberklassifitseeritud kasum või kahjum tuleneb just antud meetodi kasutamisest.

Tehingud ja saldod

Kontserni üksused võtavad kõik välisvaluutas tehtud tehingud arvele välisvaluuta ja arvestusvaluuta hetkekursiga kuupäeval, millal tehing tuleb arvele võtta.

Välisvaluutas fikseeritud rahalised varad ja kohustused arvestatakse aruandekuupäeval ümber aruandekuupäeval kehtivate arvestusvaluuta hetkekursside alusel.

Rahaliste kirjade arveldamisest või ümberarvestamisest tekkivad vahed kajastatakse kasumiaruandes, välja arvatud selliste rahaliste kirjade puhul, mis on määratletud kontserni välismaisesse äriüksusse tehtud netoinvesteeringu riskimaandamisinstrumendina. Neid kajastatakse kuni netoinvesteeringu võõrandamiseni muu koondkasumi all, seejärel klassifitseeritakse kogu summa ümber kasumiaruandesse. Samuti kajastatakse muu koondkasumi all maksukulud ja -krediidid, mis tekivad nende rahaliste kirjetega seotud valuutakursi erinevustest.

Mitterahalised kirjed, mida kajastatakse soetusmaksumuse põhimõttel välisvaluutas, arvestatakse ümber tehingu toimumise kuupäeval kehtiva vahetuskursi alusel. Mitterahalised kirjed, mida kajastatakse välisvaluutas nende õiglases väärtuses, arvestatakse ümber õiglase väärtuse hindamise kuupäeval kehtiva vahetuskursi alusel. Mitterahaliste õiglases väärtuses mõõdetavate kirjade ümberarvestusest tulenevat kasumit või kahjumit kajastatakse samal viisil nagu kirje õiglase väärtuse muutumisest tekkinud kasumit või kahjumit (st kui kirje õiglase väärtuse muutumine kajastatakse muus koondkasumiaruandes või kasumiaruandes, tuleb ka ümberarvestusest tekkiv vahe kajastada vastavalt kas muus koondkasumiaruandes või kasumiaruandes).

Kontserni kuuluvad äriühingud

Konsolideerimisel arvestatakse välismaiste äriüksuste varad ja kohustused ümber eurodesse aruandekuupäeval kehtiva vahetuskursi alusel ja nende kasumiaruanded arvestatakse ümber vastavate tehingute tegemise kuupäevadel kehtivate vahetuskursside alusel. Konsolideerimisega seotud ümberarvestamisel tekkivad vahetuskursi muutused kajastatakse muu koondkasumi all. Välismaise äriüksuse võõrandamisel kajastatakse selle üksusega seotud osa muust koondkasumist kasumiaruandes.

Välismaise äriüksuse omandamisel tekkinud firmaväärtust ning selle omandamisega seotud varade ja kohustuste jääkmaksumuste õiglase väärtuse korrigeerimisi käsitatakse välismaise äriüksuse varade ja kohustustena ning arvestatakse ümber aruandekuupäeval kehtiva hetkekursi alusel.

i) Materiaalne põhivara

Materiaalse põhivara objekti maksumus kajastatakse varana üksnes juhul, kui:

- on tõenäoline, et objektiga seonduv tulevane majanduslik kasu laekub aruandekohustuslasele ja
- objekti hinda on võimalik usaldusväärselt hinnata ning
- selle soetusmaksumus ületab 640 eurot.

Materiaalse põhivara objektid võetakse arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja soetamisega otseselt seotud kuludest. Ehitiste finantseerimisega seotud laenukulud (sealhulgas lepingutasude amortiseerimine ja intressid), mis tekivad enne ehitise valmimist, kapitaliseeritakse vara soetusmaksumuse osana.

Pärast algset arvelevõtmist kajastatakse materiaalsed põhivara selle soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Kui vara koosneb erineva kasuliku elueaga osadest, võetakse iga osa kontserni raamatupidamises eraldi arvele ning amortiseeritakse samuti eraldi.

Juba arvele võetud materiaalse põhivara objektiga seotud hilisemad kulutused (nt mõne osa väljavahetamine) lisatakse vara bilansilisele jääkmaksumusele juhul, kui on täidetud järgmised tingimused: (a) on tõenäoline, et varaga seonduv tulevane majanduslik kasu laekub kontsernile, ja (b) varaosa maksumust on võimalik usaldusväärselt hinnata. Asendatud osad kantakse bilansist välja. Kõik muud kulud kajastatakse selle perioodi kuluna, millal need tekkisid.

Amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Amortisatsioonimäär määratakse igale materiaalse põhivara objektile eraldi lähtuvalt selle eeldatavast kasulikust elueast. Materiaalse põhivara gruppidele on määratud järgmised aastased amortisatsioonimäärad:

- masinad ja seadmed 10–17%
- seadmed, arvutid ja arvutisüsteemid 33–40%
- autod 20%
- muud varad 25%

Kulud arvestatakse seni, kuni vara lõppväärtus ei ületa selle bilansilist jääkmaksumust. Vara lõppväärtuse all mõeldakse ligikaudset summat, mille kontsern saaks käesoleval hetkel vara võõrandamise eest ja millest on lahutatud võõrandamise ligikaudne kulu, kui vara kasutusaastad ja seisund vastavad kasuliku eluea lõppemisele.

Materiaalse põhivara objektide amortisatsioonimeetodid, kasulik eluiga ja jääkväärtus vaadatakse üle vähemalt iga majandusaasta lõpus ja kui tulemused erinevad varasematest hinnangutest, tuleb muutused kajastada raamatupidamisliku hinnanguna, st edasiulatuvalt.

Materiaalse põhivara objekt kantakse maha selle võõrandamisel või siis, kui selle kasutamisest või võõrandamisest pole tulevikus enam majanduslikku kasu oodata. Mis tahes kasum või kahjum, mis tekib vara maha kandmisest, kajastatakse kasumiaruandes vara maha kandmise perioodi muude äritulude või muude tegevuskulude all.

j) Rendilepingud

Rendilepingu olemust või rendilepingu sätete olemasolu hinnatakse lepingu olemuse põhjal sõlmimiskuupäeva seisuga ja selle järgi, kas lepingu täitmine sõltub kindlaks määratud vara või varade kasutamisest või kas leping annab õiguse kasutada mingit vara isegi juhul, kui see õigus pole lepingus otsesõnu sätestatud.

Kontsern kui rentnik

Kapitalirendid, mille puhul kõik renditud eseme omandiga seotud riskid ja hüved lähevad olulises osas kontsernile üle, kapitaliseeritakse rendi alguskuupäeval renditud vara õiglases väärtuses või miinimumrendimaksete nüüdisväärtuses vastavalt sellele, kumb on väiksem. Rendimaksed jaotatakse finantskulude ja rendikohustuse vähendamise vahel, et saavutada kohustuste jäägi ühtlane intressimäär. Finantskulud kajastatakse kasumiaruandes finantskuludena.

Renditud vara amortiseeritakse selle kasuliku eluea jooksul. Kui ei ole piisavat kindlust, et kontsern saab rendilepingu lõppemisel vara omanikuks, amortiseeritakse vara kas selle kasuliku eluea või rendilepingu pikkuse jooksul vastavalt sellele, kumb on lühem.

Kasutusrendi makseid kajastatakse kasumiaruandes tegevuskuludena lineaarselt rendiperioodi jooksul.

Kontsern kui rendileandja

Kasutusrendiks liigitatakse rendid, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved jäävad kontsernile. Kasutusrendi sõlmimiseks peetud läbirääkimistega seonduvad algsed otsesed kulud lisanduvad renditud vara bilansilisele jääkmaksumusele ja need kajastatakse kogu rendiperioodi jooksul rendituluga samadel alustel. Tingimuslikud renditasud kajastatakse nende teenimise perioodi tuluna.

k) Laenukulud

Juhul kui varade eeldatavaks kasutamiseks või müügiks ettevalmistamine nõuab märkimisväärselt aega, kapitaliseeritakse selliste varade soetamise, ehitamise või valmistamisega seotud laenukulud vara maksumuse osana. Kõik ülejäänud laenukulud kajastatakse kuludena perioodil, mil vastavad kulutused tehti. Laenukulud koosnevad intressist ja aruandekohustustlase muudest kuludest, mis tekivad seoses finantsvahendite laenamisega.

l) Immateriaalne põhivara

Eraldi omandatud immateriaalne põhivara võetakse arvele soetusmaksumuses. Äriühendusega omandatud immateriaalse põhivara soetusmaksumus on selle õiglane väärtus soetamise kuupäeva seisuga. Pärast esmast arvelevõttu kajastatakse immateriaalist põhivara soetusmaksumuses, millest on arvatud maha akumulieeritud kulum ja vara väärtuse langusest tekkinud kahjum. Ettevõttesiseselt loodud immateriaalist vara (välja arvatud kapitaliseeritud arendusväljaminekud) ei kapitaliseerita ning väljaminekud kajastatakse kasumiaruandes tekkepõhiselt kuluna.

Immateriaalne vara jaguneb piiratud ja piiramatul kasuliku elueaga varaks.

Piiratud kasuliku elueaga immateriaalne vara amortiseeritakse vara kasuliku tööea vältel. Samuti hinnatakse piiratud kasuliku elueaga immateriaalse vara väärtuse langust, kui esineb asjaolusid, mis viitavad väärtuse languse võimalikkusele. Piiratud kasuliku elueaga immateriaalse põhivara amortisatsiooniperiood ja -meetod vaadatakse läbi vähemalt iga aruandeperioodi lõpus. Kui vara eeldatav kasulik tööiga erineb varasemast hinnangust või kui varast tuleneva majandusliku kasu eeldatav kasutamine on muutunud, muudetakse vastavalt vara amortisatsiooniperioodi või -meetodit ning neid muutusi käsitletakse raamatupidamislike hinnangute muutustena. Piiratud kasuliku elueaga immateriaalse vara amortisatsioonikulu kajastatakse kasumiaruandes immateriaalse vara funktsioonile vastavas kulukategoorias.

Piiramatu kasuliku elueaga immateriaalset vara ei amortiseerita, kuid selle väärtuse langust kontrollitakse üks kord aastas kas eraldi või raha teeniva üksuse tasandil. Hinnangut piiramatule kasulikule tööeale kontrollitakse üks kord aastas, et teha kindlaks, kas tegemist on endiselt piiramatu kasuliku elueaga varaga. Kui vara ei saa enam pidada piiramatu kasuliku elueaga varaks, klassifitseeritakse see edasiulatuvalt ümber piiratud kasuliku elueaga varaks.

Immateriaalse põhivara kajastamise lõpetamisest tulenevat kasumit või kahjumit mõõdetakse realiseerimise netotulu ja vara bilansilise jääkmaksumuse vahena ning kajastatakse kasumiaruandes vara kajastamise lõpetamisel.

Uurimis- ja arendustegevuse kulud

Uurimistegevusega seotud kulud kantakse kuludesse nende tekkimise hetkel. Konkreetse projekti arendustegevusega seotud kulud kajastatakse immateriaalse varana juhul, kui kontsern suudab tõestada:

- immateriaalse vara valmimise tehnilist teostatavust, nii et seda on hiljem võimalik kasutada või müüa
- kavatsust vara valmis teha ja suutlikkust seda kasutada või müüa
- seda, kuidas vara toob tulevikus majanduslikku tulu
- vara valmimiseks vajalike ressursside kättesaadavust
- suutlikkust hinnata usaldusväärselt arendustegevuse kulusid
- suutlikkust kasutada ettevõttesiseselt loodud vara

Esmase kajastamise järel hinnatakse kapitaliseeritud arenduskulusid soetusmaksumuses, millest on maha arvatud kogunenud amortisatsiooni väärtus ja väärtuse langusest tekkinud kahjum. Vara amortisatsiooni hakatakse kajastama hetkest, mil arendus on valmis ning vara on kasutamiseks valmis. Vara amortiseeritakse perioodi vältel, mil selle eeldatav tulevane kasu peaks realiseeruma. Amortisatsioon kajastatakse müüdüd toodangu kulude all. Arendusperioodi jooksul kontrollitakse vara väärtuse vähenemist kord aastas.

m) Finantsvarad

Esmane arvelevõtmine ja mõõtmine

Finantsvarad liigitatakse vastavalt vajadusele õiglaselt väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavateks finantsvaradeks, laenudeks ja nõueteks, lunastustähtajani hoitavateks investeeringuteks, müügivalmis finantsvaradeks või efektiivse riskimaandajana

riskimaandamisinstrumentidena määratletud tuletisinstrumentideks. Kõik finantsvarad võetakse esmaselt arvele nende õiglasest väärtuses, millele varade puhul, mis ei ole õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavad, lisatakse nende soetamisega seotud tehingukulud. Soetusmaksumus hõlmab kõiki otseselt määratud tehingukulusid, sh agentidele ja nõustajatele makstud tasusid, tagastamisele mittekuuluvaid makse ja muid sarnaseid kulusid, mis on otseselt tehinguga seotud. Erandina kajastatakse finantsvara soetamisel, mis kajastatakse õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande, otsesed tehingukuud perioodikuludes. Finantsvara oste ja müüke, mille tingimuste kohaselt antakse vara üle ajavahemiku jooksul, mis on kehtestatud kas õigusaktidega või kujunenud kokkuleppeliselt konkreetsel turul (st tavapärasel turutingimustel toimuvaid oste ja müüke), kajastatakse tehingupäeval – päeval, mil kontsern võtab endale vara ostmise või müümise kohustuse.

Edasine kajastamine

Pärast esmast kajastamist hinnatakse kõiki finantsvarasid õiglasest väärtuses, v.a

- nõudeid, mis on mittederivatiivsed finantsvarad fikseeritud või määratavate maksetega, ning neid, mis ei ole aktiivsel turul noteeritud, ning lunastustähtajani hoitavaid investeeringuid, mis on mittederivatiivsed finantsvarad fikseeritud või määratavate maksetega ja fikseeritud lunastustähtaegadega ja mida kontsern kavatseb ja suudab hoida kuni lunastustähtaja saabumiseni; mõlemad hinnatakse amortiseeritud väärtuses;
- investeeringuid aktsiatesse ja muudesse omakapitaliinstrumentidesse, mille õiglast väärtust ei ole võimalik usaldusväärselt mõõta (sh säärase varaga seotud tuletisinstrumentid) – neid mõõdetakse soetusmaksumuses.

Õiglasest väärtuses kajastatavad finantsvarad

Igal bilansipäeval hinnatakse finantsvarasid nende õiglasest väärtuses, st finantsvarad, mida kajastatakse kasumiaruande kaudu õiglasest väärtuses, ja müügivalmis finantsinvesteeringud hinnatakse ümber nende õiglasele väärtusele ilma mahaarvamisteta võimalike tehingukulude ulatuses, mis võiksid finantsvara väärtamisega kaasneda. Organiseeritud finantsturgudel (nt aktsiaturgudel) aktiivselt kaubeldavate investeeringute õiglase väärtuse määramisel viidatakse turul noteeritud pakkumishinnale bilansipäeva sulgemishinnaga, võttes aluseks Euroopa Keskpanga vahetuskursid. Aktiivsel turul noteerimata investeeringute õiglase väärtuse määramisel kasutatakse kogu kontsernile kättesaadavat teavet investeeringu väärtuse kohta.

Finantsvara õiglase väärtuse muutumisest tekkinud kasum või kahjum kajastatakse kasumiaruande real „Finantstulud/-kulud”.

Õiglasest väärtuses hinnatud finantsvarade kajastamise lõpetamisest tekkinud kasum või kahjum, samuti sellistelt varadelt saadud intressid ja dividendid kajastatakse kasumiaruandes real „Finantstulud/-kulud” kasumi või kahjumina.

Nõuded ja lunastustähtajani hoitavad investeeringud

Nõudeid ja lunastustähtajani hoitavaid finantsvarasid hinnatakse amortiseeritud soetusmaksumuse alusel tegeliku intressimäära meetodil. Amortiseeritud maksumus arvutatakse

välja kogu finantsvarade perioodi kohta, võttes arvesse alla- või juurdehindlusi ning soetamisega otseselt seotud kulusid.

Kui leidub objektiivseid tõendeid, et amortiseeritud soetusmaksumuses kajastatud finantsvara väärtuse vähenemisest on tekkinud kahjum, mõõdetakse kahjumit erinevusena vara bilansilise jääkmaksumuse ja finantsvara algselt kehtinud intressimäära põhjal allahinnatud prognoositavate rahavoogude nüüdisväärtuse vahel. Tegevusega seotud finantsvara väärtuse vähenemisest tulenevat kahjumit kajastatakse kasumiaruandes tegevuskulude all (rida „Muud tegevuskulud”) ja investeerimistegevusega seotud finantsvarade väärtuse vähenemisest tulenevat kahjumit kajastatakse real „Finantstulud/-kulud”.

Vara väärtuse vähenemisest tulenev kahjum tehakse eraldi kindlaks finantsvarade puhul, mis on individuaalselt olulised.

Kui varem kahjumisse kantud nõue rahuldatakse või ilmnevad muud asjaolud, mille kohaselt kahjumit enam pole, siis pöörduv varem kajastatud kahjum vara väärtuse vähenemisest kasumiks. Kahjumi edasist pöördumist kasumiks kajastatakse kasumiaruandes algselt arvele võetud kulu vähendamisenä.

Nõuete intressitulu kajastatakse real „Finantstulud/-kulud”

Kajastamise lõpetamine

Üldjuhul lõpetatakse finantsvara (või selle osa või sarnaste finantsvarade rühma osa) kajastamine (st vara eemaldatakse kontserni konsolideeritud finantsseisundi aruandest), kui:

- kaotatakse õigus antud varast tulenevatele rahavoogudele; või
- kontsern on võõrandanud oma õigused saada varast rahavooge või on võtnud läbi tagatisega kokkuleppe kohustuse tasuda saadud rahavood täies mahus olulise viivitusega kolmandale isikule ning on kas (a) võõrandanud kõik omandiõiguse riskid ja hüved või (b) ei ole kõiki riske ja hüvesid ei võõrandanud ega pole neid ka säilitanud, vaid on võõrandanud kontrolli vara üle.

n) Finantskohustused

Esmäne arvelevõtmine ja mõõtmine

Finantskohustused liigitatakse laenudeks. Kontsern otsustab finantskohustuse liigitamise üle selle esmasel arvelevõtmisel. Kõik finantskohustused võetakse esmalt arvele nende õiglasel väärtuses, millele antud ja saadud laenude puhul lisanduvad laenuga otseselt seotud tehingukulud. Kontserni finantskohustused sisaldavad võlgu tarnijatele ja muid kohustusi, arvelduskrediite ning antud ja saadud laene.

Edasine kajastamine

Finantskohustused kajastatakse vastavalt nende klassifikatsioonile järgmiselt:

- Laenud

Pärast arvelevõtmist kajastatakse intressi kandvaid laene amortiseeritud soetusmaksumuses, kasutades efektiivse intressimäära meetodit. Kasum ja kahjum kajastatakse kasumiaruandes pärast seda, kui kohustuste kajastamine lõpetatakse, ning efektiivse intressimääraga amortiseerimise kaudu.

Amortiseeritud soetusmaksumuse arvutamisel võetakse arvesse kõik soetamisega seotud alla- või juurdehindlused ning tasud või kulud, mis on efektiivse intressimääraga otseselt seotud. Efektiivse intressimääraga amortisatsioon kajastatakse kasumiaruandes finantskulude real.

- Finantsgarantiilepingud

Kontserni poolt väljastatud finantsgarantiilepingud on lepingud, mis nõuavad makse tegemist, et korvata omanikule kahju, mis võib tekkida kui võlgnik ei suuda õigel ajal makset tasuda vastavalt võlainstrumendi tingimustele. Finantsgarantiilepingud kajastatakse algselt õiglasel väärtuses kohustusena, mida on korrigeeritud garantii väljastamisega otseselt seotud tehingukuludega. Edaspidi kajastatakse kohustust vastavalt parimale hinnangule kuludele, mis on vajalikud eksisteeriva kohustuse arveldamiseks aruandekuupäeval, või soetusmaksumuses miinus akumuliseeritud amortisatsioon, vastavalt sellele, kumb on kõrgem.

Kajastamise lõpetamine

Finantskohustuse kajastamine lõpetatakse kohustuse täitmisel, tühistamisel või lõppemisel.

Kui kehtiv finantskohustus asendatakse sama laenuandja teise märkimisväärselt erinevate tingimustega kohustusega või kui olemasoleva kohustuse tingimusi muudetakse oluliselt, loetakse sellist asendamist või muutmist esialgse kohustuse kajastamise lõpetamiseks ja uue kohustuse arvelevõtmiseks. Vastavate bilansiliste jääkmaksumuste vaheline erinevus kajastatakse kasumiaruandes.

o) Mittefinantsvarade väärtuse langus

Kontsern hindab iga aruandekuupäeval, kas on mingeid viiteid selle kohta, et vara väärtus võib olla langenud. Kui selliseid viiteid on või kui vara puhul nõutakse iga-aastast väärtuse languse kontrollimist, hindab kontsern vara kaetava väärtuse suurust. Vara kaetav väärtus on kas vara või raha teeniva üksuse õiglane väärtus, millest on lahutatud müügikulud, või kasutusväärtus (olenevalt sellest, kumb on suurem), ja see määratakse eraldi iga üksiku varaobjekti kohta, välja arvatud juhul, kui vara ei tekita rahavoogusid, mis on olulises osas sõltumatud teistest varadest või varade gruppidest. Kui vara või raha teeniva üksuse bilansiline jääkmaksumus ületab selle kaetavat väärtust, loetakse vara väärtus langenuks ja vara hinnatakse alla selle kaetava väärtuseni.

Tarbimisväärtuse hindamisel diskonteeritakse prognoositud rahavood nüüdisväärtuseni, kasutades maksueelset diskontomäära, mis peegeldab turu hetkehinnangut raha ajaväärtuse

suhtes ja varaga seotud spetsiifilisi riske. Õiglase väärtuse ja müügikulude vahe suuruse hindamisel võetakse võimalusel arvesse hiljutisi turutehinguid. Kui selliseid tehinguid ei leita, kasutatakse sobivat hindamismudelit. Neid arvutusi kinnitavad hindamiskordajad, avalikult kaubeldavate tütarettevõtete noteeritud aktsiahinnad või muud kättesaadavad õiglase väärtuse näitajad.

Kontsern kasutab väärtuse languse arvutamisel üksikasjalikke eelarvete ja prognooside arvutusi, mis koostatakse kontserni iga sellise raha teeniva üksuse kohta eraldi, mille all üksikuid varasid kajastatakse. Need eelarved ja prognoosid koostatakse üldjuhul viie aasta kohta. Pikemate perioodide puhul arvutatakse välja pikaajaline kasvumäär, mida kasutatakse enam kui viie aasta pärast prognoositavate rahavoogude hindamisel.

Jätkuvate tegevusvaldkondade väärtuse langust, sealhulgas varude väärtuse langust, kajastatakse kasumiaruande sellistes kulukategooriates, mis vastavad vähenenud väärtusega vara funktsioonile, välja arvatud sellise vara puhul, mis on varem ümber hinnatud ja mille puhul kajastati ümberhindlus muus koondkasumis. Sellisel juhul kajastatakse väärtuse langus varasema ümberhindluse ulatuses samuti muus koondkasumis.

Varade, välja arvatud firmaväärtuse puhul, hinnatakse igal aruandekuupäeval, kas on viiteid selle kohta, et varem kajastatud väärtuse langust enam ei ole või et väärtus on vahepeal tõusnud. Selliste märkide olemasolu korral hindab kontsern vara või raha teeniva üksuse kaetavat väärtust. Varasematel perioodidel kajastatud väärtuse langusest tingitud kahjumit võib tühistada vaid siis, kui prognoosid, mida kasutatakse vara kaetava väärtuse kindlaksmääramiseks, on väärtuse langusest tingitud kahjumi viimase kajastamisega võrreldes muutunud. Tühistamine on piiratud sedavõrd, et vara bilansiline jääkmaksumus ei ületaks selle kaetavat väärtust ega sellist bilansilist jääkmaksumust, mis oleks määratud juhul (kulumit arvestamata), kui varasematel aastatel poleks vara väärtuse langust kajastatud. Tühistamine kajastatakse kasumiaruandes, välja arvatud juhul, kui vara kajastatakse ümberhinnatud summas – sellisel juhul käsitletakse tühistamist ümberhindlusest tuleneva suurenemisena.

Järgnevate varade väärtuse languse kontrollimisel tuleb silmas pidada järgmisi spetsiifilisi iseloomulikke tunnuseid:

- Firmaväärtus

Firmaväärtuse langust kontrollitakse kord aastas (31. detsembri seisuga) ja kui sündmused või asjaolud näitavad, et firmaväärtuse bilansiline väärtus võib olla langenud.

Firmaväärtuse languse määramiseks hinnatakse iga sellise raha teeniva üksuse või nendest koosneva rühma kaetavat väärtust, millega firmaväärtus seondub. Kui raha teeniva üksuse kaetav väärtus on väiksem kui selle bilansiline jääkmaksumus, kajastatakse seda vara väärtuse langusest tingitud kahjumina. Firmaväärtuse langusest tingitud kahjumit ei saa hilisematel perioodidel tühistada.

p) Raha ja lühiajalised hoiused

Finantsseisundi aruandes sisaldab rida „Raha ja raha ekvivalendid” pangas ja kassas olevat raha ning vähem kui kolmekuulise tähtajaga lühiajalisi hoiuseid.

Konsolideeritud rahavoogude aruandes koosnevad raha ja raha ekvivalendid rahast ja eespool määratletud lühiajalistest hoiustest, välja arvatud kasutusel olevad arvelduskrediidid.

q) Omaaktsiad

Tagasiostetud omakapitaliinstrumendid (omaaktsiad) kajastatakse nende soetusmaksumuses ja lahutatakse omakapitalist. Kontserni omakapitaliinstrumentide ostmist, müümist, väljaandmist või tühistamist ei kajastata kasumiaruandes kasumi või kahjumina. Võimalik vahe bilansilise jääkmaksumuse ja uuesti emiteeritud omaaktsiate eest saadava tasu vahel kajastatakse ülekursina. Kontsernile üle antud omaaktsiatega seotud hääleõigus tühistatakse ja neile ei määrata dividende. Aruandeperioodil välja antud aktsiaoptsioonid rahuldatakse omaaktsiate arvelt.

r) Eraldised

Eraldisi kajastatakse juhul, kui kontsernil on minevikus aset leidnud sündmusest tulenev praegune õiguslik või faktiline kohustus, kohustuse täitmiseks on tõenäoliselt vaja majandushüvesid kehastavate ressursside väljavoolu ja kohustuse summat on võimalik usaldusväärselt hinnata. Eraldiste all kajastatakse nii hüvitamiskohustusi kui lepingutest potentsiaalselt tulenevaid kahjumeid. Kui kontsern eeldab, et eraldise või selle osa ulatuses saadakse hüvitist (näiteks kindlustuslepingu alusel), kajastatakse hüvitis eraldi varana, ent üksnes juhul, kui selle saamine on sisuliselt kindel. Eraldisega seotud kulud kajastatakse kasumiaruandes ilma hüvitisi arvesse võtmata.

s) Pensionid ja muud töösuhtejärgsed hüvitised

Soome tütarettevõtte pensioniskeemi haldab väline pensionikindlustusettevõte. Pensioniskeemi alusel tehtavad sissemaksed kajastatakse kuludena selle perioodi kasumiaruandes, millega need sissemaksed on seotud. Pensioniskeemi haldavad kolmandad isikud ja äriühingule ei teki selle alusel kahju hüvitamisega seoses mingeid kohustusi.

t) Omakapitaliga arveldatavad tehingud

Omakapitaliga arveldatavate tehingute maksumust hinnatakse esmalt nende õiglasest väärtusest võimaldamise kuupäeva seisuga, kasutades Black-Scholesi mudelil põhinevat optsoonihindamismudelit ja võttes arvesse aktsiaoptsioonide võimaldamise tingimusi. Täpsemad tingimused on toodud lisa 22. Õiglase väärtusega seotud kulud kajastatakse koos vastava kohustusega kogu perioodi jooksul kuni üleandmiskuupäevani. Kohustus hinnatakse ümber õiglasest väärtusest igal aruandekuupäeval kuni arvelduspäevani (kaasa arvatud) ning muutused kajastatakse õiglasest väärtusest töötajate hüvitiste all kuludena (vt lisa 9.4).

u) Bilansipäevajärgsed sündmused

Raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad olulised vara ja kohustuste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmnesh bilansipäeva ja aruande koostamispäeva vahel, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega.

Bilansipäevajärgsed sündmused, mida ei ole varade ja kohustuste hindamisel arvesse võetud, kuid mis oluliselt mõjutavad järgmise majandusaasta tulemust, on raamatupidamise aastaruandes avalikustatud.

2.4. Arvestuspõhimõtete ja esitusviisi muutused

Alates 1. jaanuarist 2015 on kontsern rakendanud järgnevaid uusi ja/või muudetud IFRS standardeid:

- Muudatustekogumik "Iga-aastased IFRS-ide parandused ajavahemikuks 2011–2013"
- Tõlgendus IFRIC 21 — Lõivud

„Iga-aastased IFRS-ide parandused ajavahemikus 2011 – 2013“ on kogumik järgmistest muudatustest:

- IFRS 3 Äriühendused: muudatusega täpsustatakse, et standardi IFRS 3 rakendusalasle ei kuulu ühise ettevõtmise loomise kajastamine ühise ettevõtmise enda finantsaruannetes.
- IFRS 13 Õiglase väärtuse määrtamine: muudatusega täpsustatakse, et standardi IFRS 13 paragrahvis 52 sätestatud portfelliierand kehtib kõikidele lepingutele, mille kajastamine kuulub IAS 39 "Finantsinstrumendid: kajastamine ja määrtamine" või IFRS 9 "Finantsinstrumendid" rakendusalasle hoolimata sellest, kas nad vastavad standardis IAS 32 "Finantsinstrumendid: Esitamine" toodud finantsvarade või -kohustuste definitsioonile.
- IAS 40 Kinnisvarainvesteeringud: muudatusega täpsustatakse, et selleks, et teha kindlaks, kas konkreetne tehing vastab standardis IFRS 3 "Äriühendused" sätestatud äriühenduse või standardis IAS 40 "Kinnisvarainvesteeringud" sätestatud kinnisvarainvesteeringu definitsioonile, tuleb rakendada mõlemat standardit eraldi, üksteisest sõltumatult.

Tõlgendus IFRIC 21 — Lõivud

Tõlgendus käsitleb valitsuse poolt kehtestatud maksude ja lõivude raamatupidamisarvestust (v.a tulumaks). Maksukohustus kajastatakse finantsaruannetes kohustuse tinginud sündmuse toimumise hetkel. Selle tõlgenduse rakendamine ei avaldanud mõju kontserni finantsaruannetele.

3. Olulised raamatupidamisotsused, hinnangud ja oletused

Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel peab juhtkond aruandlusperioodi lõpul langetama otsuseid, andma hinnanguid ja tegema oletusi, mis mõjutavad tulude, kulude, varade ja kohustuste aruandluses kajastatavat suurust ja tingimuslike kohustuste avalikustamist. Nende oletuste ja hinnangute ebakindlus võib tuua kaasa aga tagajärgi, mis nõuavad vara või kohustuse bilansilise jääkväärtuse olulist muutmist hilisematel perioodidel.

Kontserni arvestusmeetodite rakendamisel juhtkonna langetatud otsused, mis mõjutavad konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes kajastatud summasid kõige rohkem, leiame siit.

Hinnangud ja oletused

Alljärgnevalt esitatakse teave tulevikku puudutavate peamiste oletuste ja muude peamiste hindamistega seotud ebakindluse allikate kohta bilansipäeva seisuga, millega kaasnev märkimisväärne risk võib järgmisel majandusaastal põhjustada olulisi varade ja kohustuste bilansiliste jääkväärtuste korrigeerimisi. Kontserni oletused ja hinnangud põhinevad näitajatel, mis on teada konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise hetkel. Olud ja oletused tulevikuperspektiivide kohta võivad siiski turumuudatuste ja kontserni kontrolli alt väljas olevate olukordade tõttu muutuda. Sellised muutused kajastatakse oletustes siis, kui need on ilmnenud.

Mittefinantsvarade väärtuse langus

Tegu on sellise väärtuse langusega, mille puhul vara või raha teeniva üksuse bilansiline jääkmaksumus ületab kaetava summa ehk õiglase väärtuse, millest on maha arvatud müügikulud, või kasutusväärtuse (olenevalt sellest, kumb on suurem). Müügikulude võrra vähendatud õiglase väärtus arvutatakse siduvate müügitehingute andmete põhjal sarnaste varade turuväärtusega tehingus või jälgitavate turuhindade järgi, millest on arvatud maha vara vöörandamisel lisanduvad kulud. Kasutusväärtuse arvutuse aluseks on diskonteeritud rahavoo meetod. Rahavood tuletatakse järgmise kolme kuni viie aasta eelarvest ning need ei hõlma ümberkujundamisi, mille tegemist pole kontsern veel otsustanud, ega olulisi tulevasi investeringuid, mis suurendavad kontrollitava raha teeniva üksuse vara tulukust. Kaetav summa sõltub enim diskonteeritud rahavoo mudeli diskontomäärast ja tulevasest sissetulevast rahavoost ning ekstrapoleerimiseks kasutatavast kasvumäärast. Peamised oletused, mille alusel hinnatakse erinevate raha teenivate üksuste kaetavat väärtust, on põhjalikumalt lahti seletatud lisas 13.

Aktsiapõhised maksed

Kontsern hindab töötajatega sõlmitud omakapitaliga arveldatavate tehingute maksumust omakapitaliinstrumentide õiglase väärtuse alusel nende võimaldamise kuupäeva seisuga. Aktsiapõhiste maksetehingute õiglase väärtuse hindamiseks on vajalik otsustada, milline hindamismudel on kõige sobivam. See sõltub aktsiate võimaldamise tingimustest. Samuti tuleb õiglase väärtuse hindamiseks otsustada, millised on kõige sobivamad hindamismudeli sisendid, sealhulgas aktsiaoptsiooni oodatav eluiga, volatiilsus ja dividenditulu, ning teha nende sisendite kohta oletusi. Aktsiapõhiste maksetehingute õiglase väärtuse hindamisel kasutatavaid oletusi ja mudeleid käsitletakse lisas 22.

Maksud

Selles valdkonnas on palju ebakindlust seoses keeruliste maksuregulatsioonide tõlgendamise, maksuseaduste muutumise ja tulevase maksustatava tulu suuruse ja ajastusega. Rahvusvaheliste ärisuhete mitmekesisust ning kehtivate lepinguliste suhete pikaajalisust ja keerukust arvestades võivad erinevused tegelike tulemuste ja tehtud oletuste vahel või oletuste muutmine tulevikus muuta vajalikuks juba kajastatud maksutulude ja kulude hilisema korrigeerimise. Juhtkond leiab, et sellised ebakindlad asjaolud ei ole riiklike maksuametite auditite võimalike tagajärgedega seoses kindlasti välistatud. Oletus põhineb paljudel teguritel, sealhulgas varasematel maksuaudititel ning maksustatava aruandekohustuslase ja vastava maksuameti maksuregulatsioonide erineval tõlgendamisel.

Kuna kontserni hinnangul on maksundusalaste kohtuvaidluste ja nendele järgneva raha väljavoo võimalus väga väike, pole vastavat tingimuslikku kohustust kajastatud.

Edasilükkunud tulumaksu varasid kajastatakse kogu kasutamata maksukahjumi puhul ulatuses, mille puhul on tõenäoline tulevase maksustatava kasumi teke, millega saab kahjumi tasaarveldada. Kajastatavate edasilükkunud tulumaksu varade suuruse määramine nõuab olulist juhtkonna otsust, mis põhineb tulevase maksustatava kasumi tõenäolisel tekkimise ajal ja suurusel ning tulevastel maksustrateegiatel.

Kontsernil on edasilükkunud maksukahjum, mis on tulevikus kasutatav ja mille juhtkond on hinnanud 5,3 miljoni euro suuruseks (2013: 8,2 miljonit eurot). Kahjum on seotud tütarettevõtetega, kes on olnud korduvalt kahjumis, see ei aegu ja seda ei ole võimalik saldeerida mujal kontsernis tekkiva maksustatava kasumiga. Tütarettevõtteil ei ole maksustatavaid ajutisi erinevusi või võimalust kohaldada sellist maksuskeemi, mis võiks osaliselt toetada selle maksukahjumi kajastamist edasilükkunud tulumaksu varana.

Täpsem informatsioon maksude kohta on esitatud lisas 10.

Pensionihüvitised

Soome tütarettevõtte pensioniskeemi haldab väline pensionikindlustusettevõte. Pensioniskeemi alusel tehtavad sissemaksed kajastatakse kuludena selle perioodi kasumiaruandes, millega need sissemaksed on seotud. Pensioniskeemi haldavad kolmandad isikud ja äriühingule ei teki selle alusel kahju hüvitamisega seoses mingeid kohustusi. Juhtkond leiab, et ei ole vajadust teha kindlustusse puutuvaid või muid hinnanguid.

Detailsem informatsioon kasutatud eelduste kohta on toodud ära lisas 21.

Arendusväljaminekud

Arendustegevuse kulud kapitaliseeritakse kooskõlas lisas 2.3 kirjeldatud arvestusmeetodiga. Kulude esmane kapitaliseerimine põhineb juhtkonna hinnangul selle kohta, kas projekti tehniline ja majanduslik teostatavus on kindel, mis antakse tavaliselt siis, kui toote arendusprojekt on kehtestatud projektijuhtimismudeli järgi jõudnud varem kindlaks määratud arenguetappi. Hiljem lahutatakse varade väärtusest selliste arendustegevuse kuludega seotud valitsuselt saadud sihtfinantseeringu summa. Kapitaliseeritavate varade summa hindamisel teeb juhtkond oletusi selle kohta, kui palju projekt eeldatavasti tulevikus raha sisse toob, milliseid diskontomäärasid kasutatakse ja millise perioodi jooksul hüvesid loodetakse saada. 2015. aasta 31. detsembri seisuga oli kapitaliseeritud arendusväljaminekute bilansiline jääkväärtus 0 eurot (2014: 174 tuhat eurot).

Eraldis tarkvaraarendusega seotud kokkulepeteks

Kooskõlas lisas 2.3 kirjeldatud arvestusmeetodiga moodustab kontsern eraldised projekti täitmise kohustuse ja lisateenuste pakkumise kulude katteks. Kontserni oletused põhinevad varasematel kuludel ja tulevaste projektikulude prognoosidel. 2015. aasta 31. detsembri seisuga oli eraldiste bilansiline jääkväärtus 1 006 tuhat eurot (2014: 562 tuhat eurot).

Lõpetamata projektidest saadaolevad tulud

Pika perioodi jooksul osutatavate eraldiseisvate teenuste tulu kajastamisel kasutatakse valmidusastme meetodit eeldusel, et teenuse osutamise tehingu lõpptulemust (nt tehinguga seotud tulu ja kulu) on võimalik usaldusväärselt hinnata ja tulu laekumine on tõenäoline. Projektide valmidusastme tõlgendamisega kaasneb ebaselgus. Osutatud teenuse valmidusastet hindab juhatus oma parima äranägemise kohaselt, kontrollides bilansipäevaks valminud tööd ja selle vastuvõtmist kliendi poolt, või võttes aluseks osutatud teenuse proportsionaalse osa koguteenusest. Osutatud teenuse proportsionaalse osa arvutamisel koguteenusest võtab juhatus arvesse projekti kohta olemas olevat teavet käesoleva aruande koostamise seisuga, samuti varasemat kogemust sarnaste projektide teostamisel ja tulevikuväljavaateid.

4. Kapitali juhtimine

Kapital koosneb aktsionäride ja tütarettevõtete vähemusosaluse käsutuses olevast omakapitalist. Kontserni eesmärgiks on omada tütarettevõtteid täielikult ning maksimeerida aktsionäride vara. Nortal LLC-s on väike vähemusosalus, mis tuleneb kohalikest õigusaktidest. Samuti on 49% vähemusosalus Leedu majandustegevuseta ettevõttes UAB Euritecha.

Kontserni kapitali juhtimise esmane eesmärk on tagada, et kontsern säilitaks hea krediidireitingu ja kapitali suhtarvud, et toetada kontserni äritegevust ja maksimeerida aktsionäride vara.

Kontsern haldab ja korrigeerib oma kapitali struktuuri vastavalt majandusolude muutumisele. Kapitali struktuuri säilitamiseks või korrigeerimiseks võib kontsern muuta aktsionäridele tehtavaid dividendimakseid, tagastada aktsionäridele kapitali või lasta välja uusi aktsiaid.

2015. ja 2014. aasta 31. detsembril lõppenud majandusaastatel ei muudetud kapitali juhtimise eesmäärke, põhimõtteid ega protseduure.

Kontserni kapitali struktuuri jälgimiseks on võimalik kasutada võlgade ja omakapitali suhet, mille arvutamiseks jagatakse netovõlg kogukapitali ja netovõla summaga. Kontsern käsitleb netovõlana intressi kandvaid laene, millest on arvatud maha raha ja raha ekvivalendid.

	2015	2014
	€000	€000
Intressi kandvad laenud (lisa 14.2)	3 140	4 218
Miinus: raha ja lühiajalised hoiused (lisa 16)	-7 445	-3 224
Netovõlg	-4 305	994
Kapital kokku	7 063	4 300
Kapital ja netovõlg	2 758	5 294
Võlgade ja omakapitali suhe	-156%	19%

2015. aasta 31. detsembri seisuga oli võlgade ja omakapitali suhe negatiivne, mis näitab selgelt, et ettevõttel on vaba raha ning ta on valmis seda ka investeerima. Kui 2016. aastal investeringuid ei tehta, peab juhtkond kapitali juhtimise poliitika üle vaatama ja efektiivsuse mõõtmiseks uue kordaja leidma.

5. Informatsioon kontserni kohta

Informatsioon tütarettevõtete kohta

Järgnevas tabelis on toodud ära Nortal AS-i ettevõtted, sh emaettevõtte ja Nortal AS-i otsese või kaudse kontrolli all olevad tütarettevõtted:

Ettevõtte nimi	Riik	Osalus (%)	
		31.detsember 2015	31.detsember 2014
Nortal Oy	Soome	100%	100%
Nortal UAB	Leedu	100%	100%
Euritecha UAB	Leedu	51%	51%
Nortal OOO	Venemaa	100%	100%
Nortal Solutions SRL	Rumeenia	100%	100%
Nortal DOO	Serbia	100%	100%
Changelogic OÜ	Eesti	0%	100%
Medwedmedia Upside OÜ	Eesti	100%	100%
Webmedia OÜ	Eesti	100%	100%
Nortal LLC	Omaan	97%	97%

Emaettevõtte

Nortal AS on 2001. aastal asutatud ja Eestis registreeritud ettevõtte. Nortal AS on järgmiste äriühingute emaettevõtte: Nortal OY (Soome), Nortal UAB (Leedu), Nortal Solutions SRL (Rumeenia), Nortal DOO (Serbia), Nortal LLC (Omaan), Medwedmedia Upside OÜ (Eesti) ja Webmedia OÜ (Eesti).

2014. aasta 31. detsembri seisuga oli Nortal AS ka Changelogic OÜ (Eesti) emaettevõtte. Osalus ettevõttes Changelogic OÜ müüdi 2015. aasta juulikuus. Ettevõtte müügihinnaks oli Changelogic OÜ netovara väärtus (3 tuhat eurot).

Ülaltoodud tütarettevõtetele lisaks omab Nortal UAB veel ka 51% osalust äriühingus UAB Euritecha (Leedu) ja 100% osalust äriühingus Nortal OOO (Venemaa).

Kontserni põhitegevuseks on programmeerimine ja tarkvara müük.

Sidusettevõtted

Kontsern omab 24% osalust Tarkvara Tehnoloogia Arenduskeskus OÜ-s (STACC) (2014: 24%).

6. Äriühendused ja vähemusosaluse omandamine

Soetused 2015. aastal

Aastal 2015 ei moodustatud äriühendusi ega omandatud ettevõtetes vähemusosalusi.

Soetused 2014. aastal

Nortal OOO omandamine

3. veebruaril 2014 omandas Nortal UAB 20% Venemaal värskest loodud ettevõttest Nortal OOO. 2014. aasta 14. veebruaril omandas Nortal UAB ettevõttes 100% osaluse, tasudes selle eest 12 500 rubla, mis vastas omandamise hetkel Nortal OOO netovara õiglasele väärtusele. Nortal OOO tegeleb tarkvaraarendusprojektidega Venemaal.

7. Investeeringud sidusettevõtetesse

Kontserni osalus sidusettevõtetes 31. detsembri seisuga:

Sidusettevõtte nimi	Asutamise riik	Osalus (%)		Kontserni osa omakapitalis		Investeeringu bilansiline jääkväärtus	
		2015	2014	2015	2014	2015	2014
				€000	€000	€000	€000
STACC	Eesti	24%	24%	10	24	10	23

2015. ja 2014. aasta jooksul on investeeringutes sidusettevõtetesse toimunud järgmised muutused:

	2015 €000	2014 €000
Bilansiline väärtus perioodi alguses	23	37
Kapitaliosaluse meetodil arvestatud kasum (kahjum)	-14	-14
Korrigeerimised	1	0
Bilansiline väärtus perioodi lõpus	10	23

2009. aastal asutas AS Webmedia riiklikult rahastatava tehnoloogia arenduskeskuste programmi raames konsortsiumis juhtivate Eesti IT-ettevõtete, ülikoolide ja äripartneritega Tarkvara Tehnoloogia Arenduskeskus OÜ (STACC — Software Technologies and Applications Competence Centre). 2015. aastal jäi STACC 58 tuhande euroga kahjumisse ning see vähendas investeeringu bilansilist jääkmaksumust 14 tuhande euro võrra. 2015. aasta 31. detsembri seisuga oli investeeringu bilansiline jääkmaksumus 10 tuhat eurot (2014: 23 tuhat eurot).

Järgnevas tabelis on esitatud sidusettevõtete peamised finantsnäitajad:

Sidusettevõtte nimi	STACC	STACC
	2015	2014
	€000	€000
Käibevara	571	973
Lühiajalised kohustused	-529	-872
Omakapital	42	101
Kontserni osalus	24%	24%
Kontserni osa omakapitalis	10	24
	2015	2014
	€000	€000
Müügitulu	1 530	2 171
Aruandeaasta kasum (jätkuvad tegevusvaldkonnad)	-58	-57
Kontserni osa aruandeaasta kasumist	-14	-14
Investeeringu bilansiline jääkväärtus	10	23

8. Müügitulu

Kontserni müügitulu geograafiliste piirkondade ja tegevusalade järgi:

	2015	2014
	€000	€000
Geograafilised piirkonnad		
Eesti	12 202	12 076
Muud riigid	32 116	29 735
Kokku	44 318	41 811
Tegevusalad		
Programmeerimine	42 020	39 709
Tarkvara müük	1 752	1 760
Riistvara müük	546	342
Kokku	44 318	41 811

9. Muud tulud/kulud ja korrigeerimised

9.1. Muud äritulud

	2015	2014
	€000	€000
Sihtfinantseerimine	354	132
Puhaskasum, mis tuleneb valuutakursi muudatustest, mis on seotud nõuetega ostjate vastu ja kohustustega tarnijate ees	211	219
Renditulu	45	97
Tulu materiaalse põhivara müügist	3	11
Kinnipeetav maks	41	17
Muud	77	41
Kokku	731	517

Leedu riiklik ettevõtlustoetustega tegelev organisatsioon LVPA on eraldanud ettevõttele vahendid Leedus uute töökohtade loomiseks ja töötajate koolitamiseks. Vastava projekti sihtfinantseerimise tulu 2015. aastal oli 118 tuhat eurot.

Soome tehnoloogia ja innovatsiooni finantseerimisagentuur TEKES finantseeris Soome metallitootjate ühenduse SIMP projekti Soomes. Vastava projekti sihtfinantseerimise tulu 2015. aastal oli 10 tuhat eurot.

Alates 2014. aastast on Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus finantseerinud Manufacturing Execution System (MES) tarkvara arendamist. Antud projekti sihtfinantseerimise tulu 2015. aastal oli 226 tuhat eurot.

9.2. Müüdud kaupade ja teenuste kulu

	2015	2014
	€000	€000
Projekti halduskulud (sh tarkvaraarendus)	-7 067	-8 095
Litsentsitasud (maksed tarnijatele)	-689	-470
Kokku	-7 756	-8 565

9.3. Muud tegevuskulud

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€000	€000
Bürookulud	-2 281	-2 586
Lähetuskulud	-1 463	-1 468
IT-seadmete ja tarkvara rent	-972	-1 060
Sõiduautode ja transpordi kulu	-567	-530
Konsultatsioonid ja audit	-337	-524
Sidekulud	-337	-291
Koolituskulud	-260	-224
Muud kulud	-2 306	-2 325
Kokku	-8 523	-9 008

9.4. Tööjõukulud

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€000	€000
Töötasud	-19 989	-18 199
Sotsiaalkindlustusmaksed	-3 361	-3 049
Pensionikulud (lisa 21)	-1 653	-1 640
Aktsioptsioonid (lisa 22)	-74	0
Kokku	-25 077	-22 888

9.5. Põhivara amortisatsioon, mahakandmine

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€000	€000
Materiaalse põhivara amortisatsioon	-78	-72
Immateriaalse põhivara amortisatsioon	-35	-70
Immateriaalse põhivara väärtuse langus	-174	-194
Kokku	-287	-336

9.6. Finantstulud ja -kulud

	2015	2014
	€000	€000
Kasum valuutakursi muutustest	48	5
Tulu teiste finantsinvesteeringute müügist ¹	5	113
Intressitulu	1	0
Muu finantstulu ²	2	0
Finantstulu kokku	56	118

	2015	2014
	€000	€000
Intressikulu	-161	-240
Kahjum valuutakursi muutustest	-93	-28
Kahjum teiste finantsinvesteeringute müügist ³	-34	0
Kulu sidusettevõtetest	-13	-13
Muu finantskulu ⁴	-8	-3
Finantskulu kokku	-309	-284

¹ Tulu teiste finantsinvesteeringute müügist koosneb Oulu golfiklubi osakute müügist saadud tulust (vt lisa 14.1).

² Muu finantstulu koosneb tütarettevõtte Changelogic OÜ müügist saadud tulust (0,2 tuhat eurot) ja Danske Banki riigivõlakirjade portfelli tulust (1,8 tuhat eurot).

³ Kahjum teiste finantsinvesteeringute müügist koosneb Fits.me osade müügist saadud kahjumist.

⁴ Muu finantskulu koosneb teenus- ja garantiitasudest.

9.7. Uurimis- ja arendustegevuse kulud

Aruandeaasta jooksul on uurimis- ja arendustegevuse kulusid tehtud kokku summas 996 tuhat eurot (2014: 149 tuhat eurot).

10. Tulumaks

10.1. Tulumaks

2015. ja 2014. aasta 31. detsembril lõppenud aastatel koosnes tulumaksukulu peamiselt järgmistest komponentidest:

Konsolideeritud kasumiaruanne

	2015	2014
	€000	€000
Aruandeperioodi tulumaksukulu	-785	-452
Edasilükkunud tulumaks	127	-141
Kasumiaruandes kajastatav tulumaksukulu	-658	-593

Ettevõtte tulumaks

	2015	2014
	€000	€000
Soomes maksustatav kasum	3 460	1 610
Maksumäär 20%	-692	-322
Muutused edasilükkunud tulumaksu vara väärtuses (lisa 10.2)	104	-189
Leedus maksustatav kasum	820	50
Maksumäär 15%	-122	-8
Muutused edasilükkunud tulumaksu vara väärtuses (lisa 10.2)	72	48
Venemaal maksustatav kasum	0	0
Maksumäär 20%	0	0
Rumeenias maksustatav kasum	0	74
Maksumäär 16%	0	-12
Serbias maksustatav kasum	0	58
Maksumäär 15%	0	-8
Omaanis maksustatav kasum	166	857
Maksumäär 12%	-20	-102
Ettevõtte tulumaks kokku	-658	-593

10.2. Edasilükkunud tulumaks

Kontsern saldeerib tulumaksuvarad ja -kohustused ainult juhul, kui tal on juriidilist jõudu omav õigus saldeerida tasumisele kuuluvad tulumaksuvarad tasumisele kuuluvate tulumaksukohustustega ning edasilükkunud tulumaksu varad ja kohustused on seotud ühe ja sama maksuasutuse poolt kehtestatud maksudega.

Edasilükkunud tulumaksu varad on seotud Soome tütarettevõtte edasikantud kahjumiga ning ajutiste erinevustega Leedu tütarettevõttes.

2015. aasta 31. detsembri seisuga on edasilükkunud ettevõtte tulumaksu varade bilansiline väärtus 1 178 tuhat eurot (2014: 1 749 tuhat eurot). Edasilükkunud tulumaksu varade bilansilise jääkväärtuse muutumine 2015. aasta 31. detsembri seisuga on esitatud alljärgnevalt:

	€000
Väärtus seisuga 31. detsember 2014	1 749
Kasutusväärtus aastal 2015 ¹	-747
Edasilükkunud ettevõtte tulumaksuvara ülejääk ²	104
Ajutised erinevused ³	72
Väärtus seisuga 31. detsember 2015	1 178

¹ Soome tütarettevõtte maksustatav kasum 2015. aastal oli 3 460 tuhat eurot (2014: 1 610 tuhat eurot) ning ettevõtte tulumaks 692 tuhat eurot (2014: 322 tuhat eurot), mille ulatuses oli võimalik kuni 2015. aasta 31. detsembrini edasi kantavat maksukahjumit realiseerida. Leedu tütarettevõtte maksustatav kasum 2015. aastal oli 820 tuhat eurot (2014: 50 tuhat eurot). Kokku oli 2015. aastal võimalik kasutada 370 tuhat eurot (2014: 35 tuhat eurot) käeoleva aruandeperioodi arvestusliku maksustatava kasumi vähendamiseks. Seetõttu realiseeriti 2015. aastal edasilükkunud ettevõtte tulumaksu 55 tuhande euro (2014: 5 tuhande euro) ulatuses.

² Soome tütarettevõtte edasilükkunud ettevõtte tulumaksu varade väärtus 2015. aastal oli hinnanguliselt 588 tuhat eurot. Tegelik teenitud kasum oli suurem ja summa 104 tuhat eurot näitab seda osa ettevõtte tulumaksust, mis kvalifitseerub maksustatava kasumi ülejäägiks, mis tasaarveldati aruandeperioodil eelmiste perioodide kahjumiga, mille kasutamist juhtkond tulevikus ette ei näe.

³ Edasilükkunud tulumaksu vara Leedu tütarettevõttes tuleneb jätkuvate tegevusvaldkondade ajutistest erinevustest seoses klientide ees võetud garantiikohustuste, kahjumlike projektide eraldiste ja puhkusetasu reserviilt arvestatud sotsiaalkindlustusmaksetega ning muudest väiksemast ajutisest erinevusest.

11. Kasum aktsia kohta

Tavaaktsiakasumi arvutamiseks jagatakse emaettevõtte lihtaktsionäride käsutusse jääv puhaskasum majandusaasta jooksul käibel olnud lihtaktsiate kaalutud keskmise arvuga.

Lahustatud aktsiakasumi arvutamiseks jagatakse emaettevõtte lihtaktsionäride käsutusse jääv puhaskasum majandusaasta jooksul käibel olevate lihtaktsiate kaalutud keskmise arvuga, millele on liidetud nende lihtaktsiate kaalutud keskmine arv, mis võidakse väljastada juhul, kui kõik lahustatud potentsiaalsed lihtaktsiad konverteeritaks lihtaktsiateks.

Alljärgnevas tabelis on toodud tavaaktsiakasumi ja lahustatud aktsiakasumi arvutamisel aluseks võetud andmed tulude ja aktsiate kohta:

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€000	€000
Puhaskasum (-kahjum) emaettevõtte lihtaktsionäridele	2 695	947
Puhaskasum (-kahjum) emaettevõtte lihtaktsionäridele lahustatud aktsiakasumi arvutamiseks	2 695	947

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Lihtaktsiate kaalutud keskmine arv*	2 940 500	2 940 500
Lahustamise mõju:		
Aktsiaoptsioonid	13 325	25 831
Lahustatud puhaskasumi arvutamisel arvesse võetavate lihtaktsiate kaalutud keskmine arv*	2 953 825	2 966 331

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Tavaaktsiakasum	0,92 €	0,32 €
Lahustatud aktsiakasum	0,91 €	0,32 €

* Lihtaktsiate kaalutud keskmise arvu leidmisel on võetud arvesse aasta jooksul tehtud omaaktsiatehingute kaalutud keskmist mõju ja 5–6 aasta pikkuse lunastustähtajaga aktsiaoptsioone.

Muid tehinguid ei ole aruandekuupäeva ja käesolevate finantsaruannete koostamise kuupäeva vahele jääval perioodil lihtaktsiate ega potentsiaalsete lihtaktsiatega tehtud.

12. Materiaalne põhivara

Materiaalne põhivara koosneb arvutiseadmetest, kontoriseadmetest, mööblist, logodest ja autodest.

	Materiaalne põhivara
	€000
Soetused, müügid ja mahakandmised	
Seisuga 1. jaanuar 2014	678
Soetused	79
Müügid ja mahakandmised	-16
Valuutakursivahed	3
Seisuga 31. detsember 2014	744
Ümberliigitamised	-1
Soetused	76
Müügid ja mahakandmised	-141
Valuutakursivahed	7
Seisuga 31. detsember 2015	685
Amortisatsioon ja vara väärtuse langus	
Seisuga 1. jaanuar 2014	-498
Aruandeaasta amortisatsioonikulu	-72
Müügid ja mahakandmised	14
Seisuga 31. detsember 2014	-556
Ümberliigitamised	0
Aruandeaasta amortisatsioonikulu	-78
Müügid ja mahakandmised	138
Valuutakursivahed	-1
Seisuga 31. detsember 2015	-497
Bilansiline jääkväärtus	
Seisuga 31. detsember 2015	188
Seisuga 31. detsember 2014	188

13. Immateriaalne põhivara

	Ettevõttesiseselt loodud vara	Muu immateriaalne põhivara	Firmaväärtus	Kokku
	€000	€000	€000	€000
Soetused, müügid ja mahakandmised				
Seisuga 1. jaanuar 2014	1 829	234	1 322	3 385
Soetused	0	52	0	52
Lisandumised - ettevõttesiseselt loodud	2	0	0	2
Seisuga 31. detsember 2014	1 831	286	1 322	3 439
Ümberliigitamised	0	1	0	1
Lisandumised - ettevõttesiseselt loodud	26	0	0	26
Müügid ja mahakandmised	0	-80	0	-80
Valuutakursivahed	0	1	0	1
Seisuga 31. detsember 2015	1 857	208	1 322	3 387
Amortisatsioon ja vara väärtuse langus				
Seisuga 1. jaanuar 2014	-1 451	-178	0	-1 629
Amortisatsioon (lisa 9.5)	-3	-67	0	-70
Väärtuse langus	-194	0	0	-194
Valuutakursivahed	0	1	0	1
Seisuga 31. detsember 2014	-1 648	-244	0	-1 892
Ümberliigitamised	0	0	0	0
Amortisatsioon (lisa 9.5)	-8	-27	0	-35
Müügid ja mahakandmised	0	80	0	80
Väärtuse langus	-174	0	0	-174
Valuutakursivahed	0	-1	0	-1
Seisuga 31. detsember 2015	-1 830	-192	0	-2 022
Bilansiline jääkväärtus				
Seisuga 31. detsember 2015	27	16	1 322	1 365
Seisuga 31. detsember 2014	183	42	1 322	1 547

13.1. Ettevõttesiseselt loodud vara

2015. aasta 31. detsembri seisuga koosneb ettevõttesiseselt loodud vara tarkvaraprogrammide MS Axapta ja MS AX2012 kapitaliseeritud arenduskuludest. 2014. aasta 31. detsembri seisuga kuulusid ettevõttesiseselt loodud vara koosseisu ka tarkvaraprogrammid Manufacturing Execution System (MES) ja e-Health Suite.

2015. aasta jooksul amortiseeriti 3 tuhande euro väärtuses MS Axapta arenduskulusid ning kapitaliseeriti 26 tuhande euro väärtuses täiendavaid arenduskulusid, millest 5 tuhat eurot amortiseeriti.

MES-i ja e-Health Suite'i vara väärtuse langust kontrolliti bilansipäeva seisuga, kasutades prognoositavate rahavoogude diskonteerimise meetodit. Sealjuures võeti aluseks tulevaste projektide oodatava tuluga seotud prognoositavad rahavood. Juhtkond hindas projektide võitmise võimalust ja koostas korrigeeritud rahavoogude prognoosi. Rahavoogude prognoosi koostamisel võeti arvesse müügi- ja projektijuhtide, arendajate ja juhtkonna kogemusi. Väärtuse languse kontrolli tulemusel leiti, et raha teeniva üksuse varadega seotud kaetav väärtus on suurem kui selle bilansiline jääkväärtus. Õiglase väärtuse langust tuleks kontrollida igal aastal, kasutades ajakohastatud rahavoogude prognoosi.

Juhtkonna parimate teadmiste kohaselt on parim meetod e-Healthi ja MES-i amortiseerimiseks vara väärtuse proportsionaalne mahakandmine, võttes aluseks oodatavad tulud, mida korrigeeritakse hanke võitmise võimalusega. 2015. aastal kandis kontsern maha 174 tuhat eurot (2014: 194 tuhat eurot).

Väärtuse languse järgselt on nii MES-i kui ka e-Health Suite'i vara bilansiline maksumus 0 eurot.

Kõigi ettevõttesiseselt loodud varade kasutusväärtuse arvutamine sõltub peamiselt järgmistest eeldustest:

- hangete võitmise tõenäosus
- hangete brutokasum
- diskontomäärad

Hangete võitmise tõenäosus – juhtkond lähtub hangete võitmise tõenäosuse prognoosimisel oma parimatest teadmistest ja võtab selle tõenäosuse aluseks kõigi tuluprognooside koostamisel.

Hangete brutokasum – hangete brutokasumi arvutamisel lähtub juhtkond oma parimatest teadmistest tulevaste hangete kohta ja senistest kogemustest.

Diskontomäärad – diskontomäärad kajastavad jooksvat turuhinnangut konkreetsetele riskidele, võttes arvesse raha ajaväärtust ja varaga seotud spetsiifilisi riske, mida ei ole rahavoogude prognoosimisel arvesse võetud. Diskontomäär arvutatakse kontserni ja selle tegevussegmentidega seotud asjaolude põhjal ja see tuleneb kontserni kaalutud keskmisest kapitali hinnast. Kaalutud keskmine kapitali hind võtab arvesse nii võlakohustusi kui ka omakapitali hinda. Omakapitali hind tuletatakse kontserni investorite tehtud investeeringute eeldatavast kasumlikkusest. Võlakohustuste suurus põhineb intressi kandvatel laenudel, mida kontsern on kohustatud teenindama. Beetakordajaid hinnatakse üks kord aastas avalike turuandmete alusel. Samuti lisatakse ka eraldi programmpõhine riskipreemia. Kontsern kasutas 25% diskontomäära.

13.2. Muu immateriaalne põhivara

Muu immateriaalne põhivara koosneb kolmandatelt osapooltelt ostetud tarkvaralitsentsidest, mida kasutatakse arendustegevuse toetamiseks.

13.3. Firmaväärtus

2015. aasta 31 detsembri seisuga oli firmaväärtuse bilansiline jääkmaksumus 1 322 tuhat eurot (2014: 1 322 tuhat eurot). Soome tütarettevõtte Nortal Oy omandamisel tekkinud firmaväärtuse osas viidi läbi vara väärtuse languse test. Testis kasutati kolme järgneva aasta rahavoogude prognoosi ning väga konservatiivset diskontomäära (25%). Testi tulemusel leiti, et firmaväärtusega seotud raha teeniva üksuse kaetav väärtus ületab neljakordselt selle bilansilist jääkväärtust ja seega väärtuse langust ei tuvastatud.

Järgnevas tabelis on toodud välja firmaväärtuse tundlikkus diskontomäära ning prognoositavate tulude (ehk firmaväärtuse testi kõige olulisemate tegurite) võimaliku muutuse suhtes. Nende tegurite mõju kontserni maksustamiseelsele kasumile on järgmine:

Prognoositud müügitulu muutus:	Prognoositud kulude muutus:	
	7%	15%
-5%	0	851
-10%	353	1 322

14. Finantsvarad ja -kohustused

14.1. Pikaajalised finantsinvesteeringud

	2015	2014
	€000	€000
Muud pikaajalised finantsinvesteeringud*	109	156
Investeeringud sidusettevõtetesse (lisa 7)	10	23
Muud pikaajalised nõuded	1	11
Kokku	120	190

* Muud finantsinvesteeringud koosnevad investeeringust ettevõttesse Plumbri OÜ (Eesti) summas 50 tuhat eurot (2014: 50 tuhat eurot), äritegevusega mitteseotud pikaajalistest varadest (suusakuurortide apartementide, golfi- ja tenniseklubide osakud) summas 57 tuhat eurot (2014: 65 tuhat eurot) ning Danske Banki varaportfelli väärtusega 2 tuhat eurot (2014: 0 eurot).

2015. aastal müüdi kahjumiga maha Fits.me LTD (Suurbritannia) aktsiad (investeeringu väärtus aastal 2014: 41 tuhat eurot, kahjum müügist aastal 2015: 34 tuhat eurot).

Lisaks müüdi 2015. aastal kasumiga maha osa Oulu golfiklubi aktsiatest (investeeringu väärtuse vähenemine konsolideerimisel: 8 tuhat eurot, kasum müügist aastal 2015: 5 tuhat eurot) (vt lisa 9.6).

14.2. Finantskohustused

	2015	2014
	€000	€000
Pikaajalise laenukohustuse lühiajaline osa ¹	1 051	1 051
Pikaajalise rendikohustuse lühiajaline osa ²	16	19
Lühiajalised kokku	1 067	1 070
	2015	2014
	€000	€000
Pikaajalised laenud ¹	2 055	3 105
Pikaajaline rendikohustus	0	16
Intressid ainuaktsionärile ³	18	27
Pikaajalised kokku	2 073	3 148
Finantskohustused kokku	3 140	4 218

¹ Laenukohustus koosneb investeerimislaenudest: lühiajaline osa summas 1 051 tuhat eurot (2014: 1 051 tuhat eurot) ja pikaajaline osa summas 2 055 tuhat eurot (2014: 3 105 tuhat eurot).

² Pikaajalise rendikohustuse lühiajaline osa koosneb majandustarkvara rentimisega kaasnevast kohustusest summas 16 tuhat eurot (2014: 19 tuhat eurot).

Kontserni pikaajaliste pangalaenude intressimäärad on seotud kolme kuu EURIBOR-iga, millele lisandub marginaal 2,65-3,15%. Marginaal on seotud kontserni finantsnäitajatega.

Laenuga summas 1 196 tuhat eurot (2014: 1 466 tuhat eurot) kaasneb Krediidi ja Ekspordi Garanteerimise Sihtasutuse KredEx väljastatud laenugarantii. Lisatagatisena on AS Nortal varadele sõlmitud kommertspandileping. Laenu lõpptähtaeg on 2020. aastal.

1 910 tuhande euro (2014: 2 690 tuhat euro) suuruse laenu lisatagatisena on panditud Nortal Oy, Nortal AS-i ja Nortal UAB aktsiad. Antud laenu lõpptähtaeg on 2018. aastal.

³ 2015. aasta 31. detsembri seisuga koosnes ainuaktsionäriilt saadud pikaajalise laenu bilansiline jääkmaksumus intressikohustusest. 2010. aastal ainuaktsionäriilt saadud laenud ja osa kogunenud intressidest tasaarveldati Nortal AS-i aktsiakapitali suurendamisega. Täpsem info on esitatud lisas 17.

14.3. Õiglase väärtuse määrtmine

Järgnevas tabelis on võrreldud kontserni finantsinstrumentide klasside bilansilist jääkmaksumust ja õiglast väärtust.

	Bilansiline väärtus 2015 €000	Bilansiline väärtus 2014 €000	Õiglane väärtus 2015 €000	Õiglane väärtus 2014 €000
Finantsvarad				
Nõuded, ettemaksed ja poolleliolevad projektid	10 382	10 451	10 382	10 451
Raha	7 445	3 224	7 445	3 224
Pikaajalised nõuded	1	11	1	11
Kokku	17 828	13 686	17 828	13 686
Finantskohustused				
Võlad tarnijatele	-1 291	-1 427	-1 291	-1 427
Pikaajalised laenud	-2 073	-3 148	-2 073	-3 148
Lühiajalised laenud	-1 067	-1 070	-1 067	-1 070
Kokku	-4 431	-5 645	-4 431	-5 645

Finantsvarade ja -kohustuste õiglane väärtus on summa, mida oleks võimalik saada instrumendi eest huvitatud poolte vahel turutingimustel toimuva tehingu käigus, v.a sundmüügi või likvideerimise korral. Kõik ülaltoodud õiglases väärtuses mõõdetavad varad ja kohustused kuuluvad õiglase väärtuse määrtmise hierarhia 3. tasemele, mille puhul õiglase väärtuse määrtmise seisukohalt olulised madalaima taseme sisendid ei ole jälgitavad.

Õiglase väärtuse leidmiseks on kasutatud järgmiseid meetodeid:

- Raha, nõuded ostjate vastu, muud lühiajalised nõuded, võlad tarnijatele ja muud lühiajalised finantskohustused on loetud samaväärseks nende õiglase väärtustega, kuna nende arveldamine toimub järgneva aasta jooksul.
- Pikaajaliste laenude õiglane väärtus on leitud diskonteeritud rahavoogude meetodil, kasutades aruandeperioodi lõpu seisuga laenuandja poolt rakendatavat laenuintressimäära. Kuna kõik laenud on seotud EURIBOR-iga, loeti hinnangulise õiglase väärtuste ja bilansilise jääkväärtuse vahet ebaoluliseks.

14.4. Finantsriskide juhtimise eesmärgid ja põhimõtted

Kontserni peamisteks finantskohusteks (peale tuletisinstrumentide) on laenud, võlad tarnijatele ja teistele isikutele ning finantsgarantiilepingud. Finantskohustuste peamine eesmärk on rahastada kontserni äritegevust ja pakkuda tagatist kontserni tegevuste toetamisel. Kontsernil peamisteks finantsvaradeks on laenud, nõuded ostjate vastu ja muud nõuded ning raha ja lühiajalised hoiused, mis tulenevad otseselt äritegevusest.

Kontsern on avatud järgmistele riskidele: intressirisk, valuutarisk, krediidirisk ja likviidsusrisk.

Kontserni tippjuhtkond kontrollib riskide juhtimist ja on riskide juhtimiseks kehtestanud järgnevad põhimõtted.

Intressirisk

Intressirisk seisneb ohus, et finantsinstrumendi õiglane väärtus või tulevased rahavood kõiguvad turu intressimäärade muutuste tõttu. Kontserni riskipositsioon turu intressimäärade muutuste suhtes on seotud peamiselt kontserni pikaajaliste muutuva intressimääraga võlakohustustega.

Vastava kokkuleppe saavutamisel pangaga, on kontserni eesmärgiks on hoida arvelduskrediit fikseeritud intressimääraga ja pikaajalised laenud muutuva intressimääraga. Juhtkond on otsustanud mitte sõlmida intressimäära *swap*-lepinguid ega kasutada muid finantsinstrumente, et tagada vajadusel võlgade ennetähtaegse tagasimaksmise ja laenude refinantseerimise paindlikkus.

Tundlikkus intressimäära suhtes

Järgnevas tabelis on toodud välja laenude tundlikkus intressimäära põhjendatult võimaliku muutuse suhtes. Ujuva intressimääraga laenude mõju kontserni maksustamiseelsele kasumile on järgmine:

	Suurenemine (baaspunktides)	Mõju maksustamis- eelsele kasumile
	€000	€000
2015	+50	-18
	+100	-36
	+150	-54
2014	+50	-23
	+100	-46
	+150	-70

Intressimäära tundlikkusanalüüsis võetakse oletatava baaspunktide liikumise aluseks praegune turukeskkond, mille volatiilsus on märkimisväärselt suurem kui varasematel aastatel.

Valuutarisk

Valuutarisk seisneb ohus, et finantsinstrumendi õiglane väärtus või tulevased rahavood kõiguvad valuutavahetuskursside muutuste tõttu. Kontserni riskipositsioon valuutavahetuskursside muutumise riski suhtes on seotud kontserni põhitegevustega (kui tulu või kulu on denomineeritud kontserni arvestusvaluutast erinevas valuutas) ja kontserni puhasinvesteeringutega välismaistesse tütarettevõtetesse, kelle arvestusvaluuta ei ole euroga seotud.

Kontsern on sõlminud müügilepinguid, mille arvestusvaluuta on Omaani rial (OMR) ja Vene rubla (RUB). Omaani rial on seotud USA dollariga ja sellest tulenevalt on kontsernil USA dollari ja Vene rubla kursi kõikumise risk. Kontserni juhtkond analüüsib kaks korda aastas, kuivõrd on võimalik valuutariski juhtida, kasutades juba sõlmitud lepingute puhul riskimaandusinstrumente. Analüüsi aluseks on kättesaadav teave finantsturgude ning poliitilise ja majandusliku keskkonna

kohta, samuti juhtkonna ootused. Kõigi 2014. ja 2015. aasta analüüside tulemused näitasid, et kontsern ei tohiks sõlmida USA dollari kursi kõikumise riski maandamiseks finantsinstrumentide lepinguid. Peamine vahend valuutariski maandamiseks on sellise olukorra saavutamine, kus kõik taoliste lepingutega seotud kulud põhineksid müügilepingutega samal arvestusvaluutal.

Tundlikkus valuutakursi muutuste suhtes

Järgnevates tabelites on toodud välja tundlikkus USA dollari ja Vene rubla kursi võimaliku muutumise suhtes juhul, kui kõik teised muutujad jäävad konstantseks. Rahaliste varade ja kohustuste, sealhulgas määratlemata välisvaluuta tuletisinstrumentide õiglase väärtuse muutumine mõjutab kontserni maksustamiseelset kasumit. Kontserni riskipositsioon kõigi muude valuutadega seotud valuutariskide suhtes ei ole märkimisväärne.

	Muutus USA dollari kursis	Mõju maksustamiseelse kasumile
		€000
2015	10%	-243
	5%	-115
	-5%	104
	-10%	199
2014	10%	-306
	5%	-145
	-5%	131
	-10%	251

	Muutus Vene rubla kursis	Mõju maksustamiseelse kasumile
		€tuhad
2015	10%	5
	5%	2
	-5%	-2
	-10%	-4
2014	10%	-54
	5%	-26
	-5%	23
	-10%	44

Krediidirisk

Krediidirisk seisneb ohus, et tehingu vastaspool ei täida finantsinstrumendist või kliendilepingust tulenevaid kohustusi, mis toob kaasa finantskahju. Kontserni riskipositsioon krediidiriski suhtes on seotud tema põhitegevusega (eelkõige nõuetega ostjate vastu) ja finantseerimistegevusega.

Nõuded ostjate vastu

Klientidega seotud krediidiriski juhib iga äriüksus ise, rakendades kontserni poolt klientidega seotud krediidiriski juhtimiseks kehtestatud põhimõtteid ja kontrollimeetmeid. Klientide krediitikvaliteeti hinnatakse ja teenuse osutamise lepingud sõlmitakse üksnes nende klientidega, kes suudavad eeldatavasti oma kohustusi täita. Oluline osa tulust saadakse valitsusasutustelt ning telekommunikatsiooni, tervise, finants-, kindlustus-, tootmis- ja muude sektorite juhtivatelt ettevõtetelt, keda usutakse olevat võimelised oma kohustusi täitma.

Igal aruandekuupäeval analüüsitakse kõikide klientide nõuete allahindamise vajadust. Arvutuste aluseks võetakse eelmiste perioodide tegelikud andmed ja iga kliendi hetkeolukord. 2015. aasta 31. detsembri seisuga oli allahinnatud nõuete summa 17 tuhat eurot (seisuga 31. detsember 2014: 0 eurot).

Kontsern hindab ostjate vastu olevate nõuetega seotud riskikontsentratsiooni madalaks, kuna kliendid asuvad erinevates õigusruumides ja tööstusharudes ning tegutsevad üldjoones sõltumatutel turgudel. 2014. ja 2015. aasta 31. detsembri seisuga on kontserni finantsseisundi aruande komponentidega seotud maksimaalne krediidirisk võrdne lisades 14 ja 15 kajastatud bilansiliste väärtustega, v.a finantsgarantiide puhul.

Finantsinstrumendid ja rahalised hoiused

Pankade ja finantsinstitutsioonide võlgnevustega seotud krediidiriski haldab kontserni finantsosakond, järgides kontsernis kehtestatud põhimõtteid. Ülejäävaid vahendeid ei investeerita ning kontsern sõlmib üksnes tähtajaliste hoiuste lepinguid.

Likviidsusrisk

Likviidsusrisiki jälgitakse jooksvalt kassahalduse aruandlussüsteemi abil.

Kontserni eesmärk on säilitada tasakaal rahastamise jätkuvuse ja paindlikkuse vahel, kasutades selleks arvelduskrediiti, pangalaene, kapitali- ja kasutusrenti ning järelmaksu.

Alltoodud tabelis on antud ülevaade kontserni finantskohustustest, mille aluseks on lepingujärgsed diskonteerimata maksed.

2015. aasta 31. detsembril lõppenud majandusaasta

	Alla 3 kuu	3-12 kuud	1-7 aastat	Kokku
	€000	€000	€000	€000
Intressi kandvad laenud ja rendikohustused	267	800	2 073	3 140
Võlad tarnijatele ja muud võlad	1 279	0	0	1 279
Finantsgarantiilepingud	758	332	2 533	3 623
Kokku	2 304	1 132	4 606	8 042

2014. aasta 31. detsembril lõppenud majandusaasta

	Alla 3 kuu	3-12 kuud	1-7 aastat	Kokku
	€000	€000	€000	€000
Intressi kandvad laenud ja rendikohustused	296	874	3 297	4 467
Muud kohustused	79	0	0	79
Võlad tarnijatele ja muud võlad	1 348	0	0	1 348
Finantsgarantiilepingud	26	1 012	2 119	3 157
Kokku	1 749	1 886	5 416	9 051

Liigäärane riskikontsentratsioon

Riskikontsentratsioon tekib siis, kui suur hulk lepingupooli tegutseb sarnastel tegevusaladel või samas geograafilises piirkonnas, või kui neil on sellised majanduslikud tunnused, mille tõttu majanduslikud, poliitilised või muud olud mõjutavad nende lepinguliste kohustuste täitmise võimet ühtemoodi. Kontsentratsioon näitab kontserni tulemusnäitajate suhtelist tundlikkust konkreetset segmenti mõjutavate sündmuste suhtes.

15. Nõuded, ettemaksed ja pooleliolevad projektid

	2015	2014
	€000	€000
Nõuded ostjate vastu ¹	5 926	4 832
Pooleliolevad projektid ²	3 641	4 688
Ettemaksed teenuste eest	503	553
Maksude ettemaksed ³	100	176
Laenud	15	0
Muud lühiajalised nõuded ⁴	67	110
Saadaolev sihtfinantseerimine (lisa 9.1)	130	92
Kokku	10 382	10 451

¹ Kõik nõuded ostjate vastu muutuvad sissenõutavaks 12 kuu jooksul. Kontserni juhtkond kajastab kõik vajalikud nõuete allahindlused ja leidis, et nõuded ostjate vastu on bilansiliselt samaväärsed nende varade õiglase väärtusega. 2015. aasta 31. detsembri seisuga oli allahinnatud nõuete summa 17 tuhat eurot (seisuga 31. detsember 2014: 0 eurot). Lisainformatsioon on toodud lisas 14.4.

31. detsembri seisuga on ostjate vastu olevate nõuete aegumine järgmine:

	Kokku	Tähtaeg ei ole ületatud ja väärtus ei ole langenud	Tähtajaks maksmata, kuid väärtus ei ole langenud				
			< 30 päeva	30–60 päeva	61–90 päeva	91–120 päeva	> 120 päeva
	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000
2015	5 926	5 062	843	21	0	0	0
2014	4 832	3 657	914	45	216	0	0

² 2016. aasta 22. märtsi seisuga oli 31. detsembril 2015 kajastatud pooleliolevate projektide kohta esitatud arveid 2 922 tuhande euro eest, millest kliendid on ära maksnud 1 247 tuhat eurot. Kontserni juhtkond usub, et kogu pooleliolevate projektide saldo arveldatakse ja tasutakse klientide poolt lähitulevikus.

³ Maksude ettemaksed jagunevad erinevate maksuliikide kaupa alljärgnevalt:

	2015	2014
	€000	€000
Käibemaks	64	155
Ettevõtte tulumaks	36	21
Maksude ettemaksed kokku	100	176

⁴ 2015. aasta 31. detsembri seisuga koosnevad muud lühiajalised nõuded tagatistest, nõuetest töötajate vastu, käibemaksunõuetest, intressinõuetest ja muudest nõuetest.

16. Raha

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	<u>€000</u>	<u>€000</u>
Raha kassas ja arvelduskontodel	7 445	3 224
Kokku	7 445	3 224

2015. aasta 31. detsembri seisuga oli kontsernil kasutusse võtmata laenuvõimalusi summas 2 500 tuhat eurot (2014: 2 417 tuhat eurot).

Kontsernil on 2 arvelduskrediidi lepingut:

- Arvelduskrediidi leping summas 2 000 tuhat eurot kehtib 30. juunini 2016. Arvelduskrediidi intress on 3,90%.
- Arvelduskrediidi leping summas 500 tuhat eurot kehtib kuni pole kokku lepitud teisiti. Aastane intressimäär laekumata arvelduskrediidi summalt igal ajahetkel on ühe nädala EURIBOR, millele lisatakse 2,0% marginaal. Aastane arvelduskrediidi intressimäär 500 tuhande eurose arvelduskrediidi kasutatud summalt on 0,25%.

Mõlemad arvelduskrediidid on väljastatud eurodes.

17. Emiteeritud aktsiakapital ja reservid

Emiteeritud aktsiad

	2015	2014
Lihtaktsiad*	2 940 500	2 940 500
	2 940 500	2 940 500

Emiteeritud ja täielikult tasutud lihtaktsiad

Seisuga 1. jaanuar 2014	2 940 500
Muutused aastal 2014	0
Seisuga 31. detsember 2014	2 940 500
Muutused aastal 2015	0
Seisuga 31. detsember 2015	2 940 500

Ülekurss	€000
Seisuga 1. jaanuar 2014	-1
Muutused aastal 2014	2 899
Seisuga 31. detsember 2014	2 898
Muutused aastal 2015	-944
Seisuga 31. detsember 2015	1 954

* Aktsiad on nimiväärtuseta.

Muud kapitalireservid

- Muud reservid

30. detsembril 2013 otsustas Nortal AS-i ainuaktsionär läbi endale kuuluvate aktsiate nimiväärtuse suurendamise suurendada Nortal AS-i aktsiakapitali 1 tuhande euro võrra. Otsustati, et aktsiakapitali suurendamiseks tasub ainuaktsionär 2 900 tuhat eurot, millest 1 tuhat eurot on olemasoleva aktsiakapitali nimiväärtuse suurendamiseks ning 2 899 tuhat eurot kantakse ülekurssi. 20. märtsil 2014 registreeriti aktsiakapitali suurendamine. Aktsiakapitali nimiväärtuse suurendamise ja ülekursi eest tasumine toimus mitterahalises vormis nõude tasaarveldusena, st tasaarveldati ainuaktsionäri nõue Nortal AS-i vastu summas 2 900 tuhat eurot, mis tulenes ainuaktsionäri poolt 2010. aastal Nortal AS-ile väljastatud laenudest (summa koosnes laenujäägi põhiosast 2 461 tuhat eurot ja kogunenud intressist 439 tuhat eurot).

2015. aastal muudes reservides muutusi ei toimunud. 2015. aasta 31. detsembri seisuga oli muude reservide suurus 0 eurot (31. detsember 2014: 0 eurot).

- Aktsiaoptsioonide reserv

2015. aasta 31. detsembri seisuga oli väljastatud 13 825 aktsiaoptsiooni (2014: 11 295). Võttes aluseks osaliselt täidetud tingimused ja juhtkonna hinnangu nende töötajate ja tippjuhtide tõenäolise arvu kohta, kes töötavad kontserni heaks 31. detsembri 2015 seisuga, hinnatakse 2015. aasta aktsiaoptsioonide väärtuseks 74 tuhat eurot (2014: 0 eurot). Täpsem informatsioon on esitatud lisas 22.

- Kohustuslik reservkapital

Eesti Vabariigi äriseadustiku ja emaettevõtte põhikirja kohaselt peab tegema emaettevõtte igal majandusaastal aktsionäridele kuuluvast puhaskasumist vähemalt 5% eraldise kohustuslikku reservkapitali kuni reservkapital moodustab vähemalt 10% aktsiakapitalist. 2015. aasta 31. detsembri seisuga oli aktsionäridele kuuluv puhaskasum 2 492 tuhat €. Nortal AS-i aktsiakapital on 1 880 tuhat eurot ning seega peab kohustuslik reservkapital olema vähemalt 188 tuhat eurot. 2015. aasta 31. detsembri seisuga oli kohustusliku reservkapitali suurus 106 tuhat eurot (2014: 358 tuhat eurot), seega peab 82 tuhat eurot puhaskasumist kandma kohustuslikku reservkapitali (vt "Kasumi jaotamise ettepanek").

- Valuutakursi muutuste reserv

Valuutakursi muutuste reservi abil kajastatakse välismaiste tütarettevõtete finantsaruannete välisvaluutast ümberarvestamisel tekkinud kursivahet.

18. Dividendide jaotamise ettepanekud ja nende väljamaksmine

2015. aastal dividende ei makstud. Kontserni juhtkond kavatseb teha ettepaneku dividendide väljamaksmiseks summas 2 395 tuhat eurot.

19. Eraldised

	Eraldis tarkvaraarendusega seotud lepinguliste kohustuste täitmiseks
	€000
Seisuga 1. jaanuar 2014	196
Kasutatud	-117
Aasta jooksul moodustatud	483
Seisuga 31. detsember 2014	562
Kasutatud	-383
Aasta jooksul moodustatud	827
Seisuga 31. detsember 2015	1 006
Sh lühiajalised	1 006
Sh pikaajalised	0

Eraldis tarkvaraarendusega seotud kokkulepeteks

Eraldise moodustamise aluseks on projekti eelarvelised kulud ja saadaolev tulu veel osutamata teenustelt.

2015. aasta 1. jaanuari seisuga oli eraldisi kokku 562 tuhat eurot. 2015. aastal uuendati projektide, mille jaoks 2014. aastal eraldisi tehti, eelarveid ning kasutati ära 383 tuhat eurot väärtuses eraldisi. Ülejäänud osa eraldistest summas 179 tuhat eurot jäi 2015. aastal kasutamata.

2015. aasta 31. detsembri seisuga vaadati üle kõigi lõpetamata projektide eelarved ja lähtuvalt sellest kajastas kontsern eeldatava kahjumi summas 827 tuhat eurot projektide täitmise kohustuse ja lisateenuste pakkumisega seotud kulude katteks.

Tõenäoliselt kasutatakse eraldised ära 2016. aastal.

20. Viitvõlad ja tulevaste perioodide tulud

	2015	2014
	€000	€000
Töötajatega seotud viitvõlad ¹	2 425	2 658
Muud viitvõlad ²	2 645	1 356
Tulevaste perioodide tulud ³	1 230	698
Viitvõlad ja tulevaste perioodide tulud kokku	6 300	4 712

¹Töötajatega seotud viitvõlad koosnevad järgmistest kuludest:

	2015	2014
	€000	€000
Puhkusetasu reserv	1 778	1 701
Töötasud	647	957
Töötajatega seotud viitvõlad kokku	2 425	2 658

² Muud viitvõlad koosnevad järgmistest kuludest:

	2015	2014
	€000	€000
Töötajatele makstavad preemiad	2 107	731
Allhangetega seotud viitvõlad	318	429
Lepingute lõpetamisega seotud viitvõlad	128	6
Litsentsitoega seotud viitvõlad	5	13
Muud viitvõlad	87	177
Muud viitvõlad kokku	2 645	1 356

³ Tulevaste perioodide tulud koosnevad järgmistest tuludest:

	2015	2014
	€000	€000
Klientide ettemaksed ja ettemakstud tulu tarkvaraarenduse, sh garantiiajal osutatavate teenuste eest	1 075	494
Ettemakstud tulu litsentsitoe eest	143	183
Muu ettemakstud tulu	12	21
Tulevaste perioodide tulud kokku	1 230	698

21. Pensionid ja muud töösuhtejärgsete hüvitiste skeemid

Soome tütarettevõtte pensioniskeemi haldab väline pensionikindlustusettevõte. Pensioniskeemi alusel tehtavad sissemaksed kajastatakse kuluna nende maksmise perioodi kasumiaruandes ning neid haldavad kolmandad isikud. Äriühingule ei teki selle alusel kahju hüvitamisega seoses mingeid kohustusi. Juhtkond ei pea vajalikuks korraldada kindlustusse puutuvaid või muid hindamisi.

2015. aasta sissemaksete summa oli 1 653 tuhat eurot (2014: 1 640 tuhat eurot).

22. Aktsiapõhised tasustamisskeemid

Tippjuhtide tasustamisskeem

Tippjuhtide tasustamisskeemi kohaselt antakse emaettevõtte aktsiaoptsioone emaettevõttes töötavatele tippjuhtidele, kes on äriühingu heaks töötanud kauem kui 36 kuud. Optsioonide realiseerimise hind on võrdne optsiooni aluseks olevate aktsiate turuväärtusega optsiooni väljastamise kuupäeval. Aktsiaoptsioonid realiseeritakse, kui kontserni EBITDA suhtes seatud eesmärgid perioodiks 1. jaanuar 2015 kuni 31. detsember 2017 on täidetud ja tööleping või juhatuse liikme leping kehtib vähemalt 31. augustini 2018. Kui need kriteeriumid pole täidetud, siis aktsiaoptsioone üle ei anta.

2015. aasta 31. detsembri seisuga on iga väljastatud optsiooni lepinguline tähtaeg 5,59 aastat. Alternatiivset rahasse ümberarvestamist ei toimu. Kontsern ei ole aktsiaoptsioone ka kunagi varem rahasse ümber arvestanud.

Aktsiaoptsioonide õiglast väärtust hinnatakse nende väljastamise kuupäeva seisuga, kasutades Black-Scholesi mudelil põhinevat optsioonihindamismudelit ja võttes arvesse aktsiaoptsioonide väljastamise tingimusi.

Aasta jooksu väljastatud optsioonide õiglase väärtus oli 26,58 eurot. Alltoodud tabelis on toodud aktsiaoptsioonide õiglase väärtuse arvutamiseks kasutatud sisendandmed.

Parameetri nimetus	Väärtus
Aluseks oleva vara hetkehind	57,83 €
Ostuoptsiooni täitmishind	60,00 €
Lunastustähtaeg	5,92
Hindamispäeva tähtaeg	0,00
Proportsionaalne dividenditulu	0,00
Dividendide maksmise kordade arv	0,00
Aluseks olevalt varalt saadava tulu aastane volatiilsus ¹	51,06%
Kehtiv riskivaba liitintressimäär	0,25%

¹ Aluseks olevalt varalt saadava tulu aastase volatiilsuse arvutamisel võeti aluseks andmed kaheksa sarnase ettevõtte kohta. Juhtkond on arvamusel, et need ettevõtted on vaatlusaluse ettevõttega väga sarnased ning seega sobivad nende aastase volatiilsuse keskmised näitajad ka aktsiaoptsioonide hindamiseks.

2015. aasta 31. detsembri seisuga oli väljastatud 12 000 aktsiaoptsiooni. Võttes aluseks osaliselt täidetud tingimused, hinnatakse 2015. aasta aktsiaoptsioonide väärtuseks 93 tuhat eurot.

Üldine töötajate aktsiaoptsioonide skeem

2011. aastal andis kontsern üldise töötajate aktsiaoptsioonide skeemi alusel emaettevõtte aktsiaoptsioone kontserni kuuluvate äriühingute töötajatele ja tippjuhtidele, kes töötavad äriühingu heaks vähemalt 31. detsembrini 2014. Aktsiaoptsioonide realiseerimine sõltus kontserni EBITDA suhtes seatud eesmärkide ja paljude äriüksuste kasumieesmärkide saavutamisest perioodil 1. juunist 2011 kuni 30. juunini 2014.

2012. aastal andis kontsern üldise töötajate aktsiaoptsioonide skeemi alusel töötajatele täiendavaid emaettevõtte aktsiaoptsioone. Optsioonide realiseerumise tingimuseks oli töölepingu kehtimine vähemalt 20. augustini 2015. Lisaks sõltus aktsiaoptsioonide realiseerimine kontserni EBITDA suhtes seatud eesmärkide ja paljude äriüksuste kasumieesmärkide saavutamisest perioodil 1. jaanuarist 2012 kuni 31. detsembrini 2014.

Aktsiaoptsioonide õiglast väärtust hinnatakse nende väljastamise kuupäeva seisuga, kasutades Black-Scholesi mudelil põhinevat optsioonihindamismudelit ja võttes arvesse aktsiaoptsioonide võimaldamise tingimusi. See võtab arvesse nii eelmiste perioodide kui ka prognoositavaid dividende ning kontserni ja selle konkurentide aktsia hinna kõikumise varieeruvust, et prognoosida aktsia suhtelise tootlikkuse jagunemist.

Opsioonide realiseerimise hind on võrdne optsiooni aluseks olevate aktsiate turuväärtusega optsiooni võimaldamise kuupäeval.

2015. aasta 31. detsembri seisuga on iga võimaldatud optiooni lepinguline tähtaeg 1,59 aastat (31. detsember 2014: 2,59 aastat) ning rahasse ümberarvestamise võimalus puudub. Kontsern ei ole optioone ka kunagi varem rahasse ümber arvestanud.

2015. aasta 31. detsembri seisuga oli kasutatud aktsioptsioonide arv 10 325 (2014: 11 295). Osad töötajad lõpetasid töösuhte ning kaotasid õiguse aktsioptsioonidele. Seega vähendati 2015. aastal kulusid 19 tuhande euro võrra (2014: 0 euro võrra).

	Aktsioptsioonid
	€000
Seisuga 1. jaanuar 2014	219
Kasutatud	0
Aasta jooksul moodustatud	0
Seisuga 31. detsember 2014	219
Kasutatud	0
Kaotatud	-19
Aasta jooksul moodustatud	93
Seisuga 31. detsember 2015	293

23. Võlad, ettemaksed ja muud lühiajalised kohustused

	2015	2014
	€000	€000
Maksuvõlad ¹	1 785	2 126
Võlad tarnijatele	1 286	1 352
Muud võlad	12	79
Võlad, ettemaksed ja muud lühiajalised kohustused kokku	3 083	3 557

¹ Maksuvõlad jagunevad erinevate maksuliikide kaupa alljärgnevalt:

	2015	2014
	€000	€000
Käibemaks	796	835
Sotsiaalmaks	438	598
Üksikisiku tulumaks	366	463
Ettevõtte tulumaks	103	117
Töötuskindlustusmaks	25	39
Pensionikindlustusmaks	26	39
Erisoodustuse tulumaks	12	17
Erisoodustuse sotsiaalmaks	13	10
Muud maksud	6	8
Maksuvõlad kokku	1 785	2 126

24. Tehingud seotud osapooltega

		Müük seotud osapooltele	Ost seotud osapooltelt	Seotud osapoolte võlgnevused*	Võlgnevused seotud osapooltele*
		€000	€000	€000	€000
Sidusettevõtted	2015	0	8	0	0
	2014	68	61	14	10
Aksionäridega seotud osapooled	2015	1	194	15	8
	2014	1	312	0	23

* Summad liigitatakse vastavalt kas nõueteks ostjate vastu või võlgadeks tarnijatele.

Seotud osapooltelt saadud laenud		Intressikulu	Võlgnevused seotud osapooltele
Ainuaktsionär	2015	0	18
	2014	0	27

Laenu seotud osapooltele	Laenu seotud	Laekunud intressid	Võlgnevused seotud osapooltele
Juhtkonna laen	2015	1	15
	2014	0	0

Seotud osapooltega sõlmitavate tehingute tingimused

Seotud osapooltega sõlmitud ostu- ja müügilepingud sõlmitakse turutingimustel. Aastalõpu saldod on tagatiseta, intressivabad ja arveldatakse rahas. Ühegi seotud osapoolte nõude või võla puhul pole saadud ega antud tagatisi. Neid hinnatakse igal aruandeaastal, võttes arvesse seotud osapoolte finantsseisundit ja turgu, kus seotud osapool tegutseb.

Tabelis toodud summad on kajastatud aruandeperioodi jooksul kuludena ja need on seotud kontserni juhtkonna võtmeisikutega.

	2015	2014
	€000	€000
Lühiajalised töötajate hüvitised	443	430
Aktsiapõhised maksed	93	0
Juhtkonna võtmeisikutele makstav hüvitis kokku	536	430

25. Tingimuslikud kohustused

Kasutusrendiga seotud kohustused: kontsern kui rentnik

Alaliste kasutusrendilepingute alusel jaotuvad tulevaste perioodide kasutusrendimaksed järgmiselt:

	2015	2014
	€000	€000
Kohustuse lühiajaline osa – tähtajaga kuni 1 aasta	1 973	2 103
Kohustuse pikaajaline osa – tähtajaga 1-5 aastat	2 230	3 084
Kohustuse pikaajaline osa – tähtajaga üle 5 aastat	0	96
Kokku	4 203	5 283

Tagatised

2015. aasta 31. detsembri seisuga on kontsern saanud pankadelt ja kindlustusseltsidelt alljärgnevad tagatised, et katta klientide ja rendileandjatega sõlmitud lepingutest tulenevaid kohustusi. Tagatiste suurus on toodud välja alljärgnevas tabelis:

	2015	2014
	€000	€000
Tingimusliku kohustuse lühiajaline osa – tähtajaga kuni 1 aasta	1 090	1 038
Tingimusliku kohustuse pikaajaline osa – tähtajaga 1-5 aastat	2 501	2 092
Tingimusliku kohustuse pikaajaline osa – tähtajaga 1-5 aastat	32	27
Kokku	3 623	3 157

Juhtkonna hinnangul on eeltoodud tagatiste realiseerimine ebatõenäoline.

Lisatagatisena pikaajalistele laenudele on sõlmitud kommertspandileping AS Nortali varadele ning panditud Nortal Oy, Nortal AS-i ja Nortal UAB aktsiad (lisa 14.2).

Soome tütarettevõtte on tagatiseks pannud ärihüpoteegi summas 1 miljonit eurot (2014: 1 mln eurot), et kindlustada ettevõtte kohustusi Nordea Pankki Suomi Oyj ees.

26. Bilansipäevajärgsed sündmused

Pärast aruandeperioodi lõppu ei ole olulisi sündmusi toimunud.

27. Vastuvõetud, kuid mitte veel jõustunud standardid

Kontsern ei ole rakendanud järgnevaid IFRS-i ja IFRIC-i tõlgendusi, mis on käesoleva raamatupidamisaruande avaldamise kuupäevaks vastu võetud, kuid ei ole veel jõustunud:

IAS 1 Finantsaruannete esitamine muudatused: Avalikustamisalgatus (kohaldatakse 1. jaanuaril 2016 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele)

Muudatustega täpsustatakse standardit IAS 1, et lihtsustada finantsaruannete esitusviisi osas tehtavate hinnangute andmist. Kontsern ei ole veel hinnanud selle standardi rakendamise mõju.

IAS 16 Materiaalsed põhivarad ja IAS 38 Immateriaalsed varad muudatused: Aktsepteeritavate amortisatsioonimeetodite täpsustamine (kohaldatakse 1. jaanuaril 2016 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele)

Muudatuses antakse täiendavaid juhiseid materiaalse ja immateriaalse põhivara amortisatsiooni arvutamiseks. Selgitatakse, et tulupõhist meetodit ei peeta vara kasutamise kajastamiseks sobivaks. Muudatuse rakendamine ei avalda mõju kontserni finantsaruannetele, kuna kontsern ei kasuta tulupõhiseid kulumiarvestuse ja amortisatsioonimeetodeid.

IAS 19 Hüvitised töötajatele muudatused (kohaldatakse 1. veebruaril 2015 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele)

Muudatused puudutavad töötajate poolt kindlaksmääratud hüvitistega plaani tehtavate sissemaksete raamatupidamisarvestust. Kuna kontserni töötajad ei tee selliseid sissemakseid, ei avalda selle muudatuse rakendamine mõju kontserni finantsaruannetele.

IAS 27 muudatused Kapitaliosaluse meetodi kasutamine konsolideerimata finantsaruannetes (kohaldatakse 1. jaanuaril 2016 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele)

Muudatustega taaskoostatakse kapitaliosaluse meetodi kasutamise võimalus tütar-, ühis- ja sidusettevõtetesse tehtud investeeringute kajastamisel ettevõtte konsolideerimata finantsaruannetes. Kontsern ei ole veel hinnanud selle standardi rakendamise mõju.

IFRS 11 Ühised ettevõtmised muudatus: Ühistegevuses osaluse omandamise kajastamine (kohaldatakse 1. jaanuaril 2016 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele)

IFRS 11 käsitleb osaluse kajastamist ühisettevõtetes ja ühistegevustes. Muudatuses antakse täiendavaid juhiseid selle kohta, kuidas kajastada raamatupidamises osaluse omandamist ühiselt kontrollitavates varades ja kohustustes, mis sisaldavad üht või mitut äritegevust. Selle tõlgenduse rakendamine ei avaldanud mõju kontserni finantsaruannetele.

IFRS 9 Finantsinstrumendid (kohaldatakse 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele peale EL-i poolt heakskiitmist)

IFRS 9 asendab standardi IAS 39. Standard kehtestab uue finantsvarade klassifitseerimise ja mõõtmise raamistiku, finantskohustuste raamatupidamisliku kajastamise nõuded, finantsvarade allahindluse reeglistiku ja riskimaandamisarvestuse erireeglid. Kontsern ei ole veel hinnanud selle standardi rakendamise mõju.

IFRS 10, IFRS 12 ja IAS 28 muudatused — Investeeringisettevõtted: konsolideerimiserandi rakendamine (kohaldatakse 1. jaanuaril 2016 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele peale EL-i poolt heakskiitmist)

Muudatused käsitlevad probleeme, mis on tekkinud investeeringisettevõtete puhul konsolideerimiserandi rakendamisel. Kontsern ei ole veel hinnanud selle standardi rakendamise mõju.

IFRS 10 ja IAS 28 muudatused — Varade müügi ja üleandmise tehingud investori ja tema sidus- või ühisettevõtete vahel (heakskiitmine määramata ajaks edasi lükatud)

Muudatustes käsitletakse ebakõlasid IFRS 10 ja IAS 28 nõuete vahel, mis puudutavad varade müügi ja üleandmise tehinguid investori ja tema sidus- või ühisettevõtete vahel. Muudatuste tulemusena kajastatakse kasumeid ja kahjumeid äritegevuseks kvalifitseeruvate varadega tehtavate tehingute puhul täies ulatuses ning äritegevuseks mittekvalifitseeruvate varade puhul osaliselt. Kontsern ei ole veel hinnanud selle standardi rakendamise mõju.

IFRS 14 Regulaatiivsed edasilükkunud saldod (kohaldatakse 1. jaanuaril 2016 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele peale EL-i poolt heakskiitmist)

Standard lubab ettevõtetel IFRS-i esmakordsel rakendamisel jätkata regulaatiivsete varade ja kohustuste kajastamist. Tagamaks finantsaruannete võrreldavust ettevõtetega, kes juba rakendavad IFRS-i ega kajasta selliseid saldosisid, nõuab standard regulaatiivsete määrade mõju kajastamist muudest varadest ja kohustustest eraldi. Ettevõtetel, kes juba kajastavad oma finantsaruandeid vastavuses IFRS-iga ei ole lubatud antud standardit rakendada. Standardi rakendamine ei avalda kontsernile mingit mõju.

IFRS 15 Kliendilepingutest saadav tulu (kohaldatakse 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele peale EL-i poolt heakskiitmist)

Standardiga IFRS 15 kehtestatakse 5-astmeline mudel, mida hakatakse rakendada kliendilepingutest teenitavale tulule sõltumata tegevusalast ja tulutehingu liigist. Lisaks suurenevad oluliselt avalikustamisnõuded. Kontsern tegeleb standardi rakendamise mõju hindamise ja täpse rakendamiskuupäeva valimisega.

IFRS 16 Rendiarvestus (kohaldatakse 1. jaanuaril 2019 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele peale EL-i poolt heakskiitmist)

Standard IFRS 16 asendab standardi IAS 17 ja täpsustab, kuidas kajastada, mõõta ja esitada rente ning millised on avalikustamise nõuded finantsaruannetes. Standardi kohaselt kajastavad rentnikud kõiki rentidega seotud varasid ja kohustusi ühtse mudeli alusel bilansis, v.a. juhul kui

rendiperioodi pikkus ei ületa 12 kuud või renditava vara väärtus on väheoluline. Rendileandjate jaoks jääb rentide kajastamine suures osas muutumatuks. Kontsern tegeleb standardi rakendamise mõju hindamise ja täpse rakendamiskuupäeva valimisega.

IFRS-ide täiendused

2013. aasta detsembris andis IASB välja muudatustekogumiku "Iga-aastased IFRS-ide parandused ajavahemikuks 2010–2012" (kohaldatakse 1. veebruaril 2015 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele):

- IFRS 2 Aktsiapõhine makse
- IFRS 3 Äriühendused
- IFRS 8 Tegevussegmendid
- IFRS 13 Õiglase väärtuse määrtamine
- IAS 16 Materiaalsed põhivarad
- IAS 24 Seotud osapooli käsitleva teabe avalikustamine
- IAS 38 Immateriaalsed varad

2014. aasta septembris andis IASB välja muudatustekogumiku "Iga-aastased IFRS-ide parandused ajavahemikuks 2012–2014" (kohaldatakse 1. jaanuaril 2016 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele):

- IFRS 5 Müügiks hoitavad põhivarad ja lõpetatud tegevusvaldkonnad
- IFRS 7 Finantsinstrumendid: avalikustatav teave
- IAS 19 Hüvitised töötajatele
- IAS 34 Vahefinantsaruandlus

Nende muudatuste rakendamine võib mõjutada kontserni arvestuspõhimõtteid ja avalikustatavat teavet, kuid need ei mõjuta kontserni finantsseisundit ega -tulemusi.

Kontsern plaanib rakendada ülaltoodud standardid ja tõlgendused nende jõustumise päeval, eeldusel, et need on EL-i poolt heakskiidetud.

28. Emaettevõtte konsolideerimata kasumiaruanne

31. detsembril 2015 lõppenud aasta kohta

Emaettevõtte peamised konsolideerimata finantsaruanded on esitatud lisades 28-31 kooskõlas Eesti raamatupidamise seadusega ja ei ole nõutud IFRS-i (nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt) põhjal koostatud konsolideeritud raamatupidamisaruande jaoks. Need konsolideerimata peamised finantsaruanded ei ole emaettevõtte finantsaruanded IAS 27 "Konsolideeritud ja konsolideerimata finantsaruanded" mõistes.

	2015 €000	2014 €000
Müügitulu	17 321	16 314
Äritulud	1 088	672
Äritulud kokku	18 409	16 986
Müüdud kaupade ja teenuste kulu	-4 325	-4 307
Muud tegevuskulud	-2 999	-3 187
Tööjõukulud	-10 532	-9 630
Tegevuskulud kokku	-17 856	-17 124
EBITDA	553	-138
Põhivara amortisatsioon ja väärtuse langus	-256	-328
Äri kasum (kahjum)	297	-466
Finantstulud	4 514	1 037
Finantskulud	-314	-287
Kasum (kahjum) enne maksustamist	4 497	284
Tulumaks	0	0
Aruandeaasta puhaskasum (-kahjum)	4 497	284

29. Emaettevõtte konsolideerimata finantsseisundi aruanne

Seisuga 31. detsember 2015

	2015 €000	2014 €000
Materiaalne põhivara	38	39
Immateriaalne põhivara	39	243
Pikaajalised finantsinvesteeringud	8 232	8 381
Põhivara kokku	8 309	8 663
Nõuded, ettemaksed ja pooleliolevad projektid	7 065	5 177
Raha	431	97
Käibevara kokku	7 496	5 274
VARAD KOKKU	15 805	13 937
Aktiakapital	1 880	1 880
Ülekurs	1 955	2 899
Sissemakse aksiaoptsoonide reservi	214	140
Reservid	0	318
Jaotamata kasum	0	-1 545
Aruandeaasta puhaskasum (-kahjum)	4 497	284
Omakapital kokku	8 546	3 976
Pikaajalised laenud	2 077	3 154
Pikaajalised eraldised	0	5
Pikaajalised kohustused kokku	2 077	3 159
Lühiajalised laenud	1 067	2 514
Võlad, ettemaksed ja muud lühiajalised kohustused	1 218	2 027
Eraldised	10	233
Viitvõlad ja tulevaste perioodide tulud	2 887	2 028
Lühiajalised kohustused kokku	5 182	6 802
KOHUSTUSED KOKKU	7 259	9 961
OMAKAPITAL JA KOHUSTUSED KOKKU	15 805	13 937

30. Emaettevõtte konsolideerimata rahavoogude aruanne

31. detsembril 2015 lõppenud aasta kohta

	2015 €000	2014 €000
Äritegevus		
Kasum (kahjum) enne maksustamist	4 497	284
Korrigeerimised maksueelse kasumi neto rahavooga vastavusse viimiseks:		
Kulum	256	328
Finantstulud	-4 514	-1 037
Finantskulud	314	287
Käibekapitali korrigeerimised:		
Äritegevusega seotud varade muutus	1 468	1 066
Äritegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus	-3 677	-904
Rahavood äritegevusest kokku	-1 656	24
Materiaalse põhivara soetamine	-25	-15
Immateriaalse põhivara soetamine	-27	-13
Immateriaalse põhivara liisimine	0	-33
Laenude väljamaksed	-1 193	-248
Laekunud laenude tagasimaksed	1 483	41
Laekunud intressid	20	0
Tütarettevõtete müük	3	0
Sidusettevõtete ja teiste finantsinvesteeringute müük	7	113
Laekunud dividendid	719	0
Rahavood investeerimistegevusest kokku	987	-155
Laenude tagasimaksed	-1 053	-1 759
Laenudest saadud tulu	2 097	1 392
Kapitalirendi tagasimaksed	-20	-3
Makstud intressid	-164	-239
Saadud sihtfinantseerimine	188	18
Rahavood finantseerimistegevusest kokku	1 048	-591
Rahavood kokku	379	-722
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	97	840
Raha ja raha ekvivalentide muutus	379	-722
Kahjum valuutakursi muutusest	-45	-21
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	431	97

31. Emaettevõtte konsolideerimata omakapitali muutuste aruanne

31. detsembril 2015 lõppenud aasta kohta

	Aktiakapital	Ülekurss	Aktiaoptsiioonide reserv	Muud reservid	Kohustuslik reservkapital	Jaotamata kasum	Kokku
	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000
Saldo seisuga 1. jaanuar 2014	1 879	0	140	2 900	318	-1 545	3 692
Aruandeaasta kasum	0	0	0	0	0	284	284
Aktiakapitali suurendamine	1	2 899	0	-2 900	0	0	0
Saldo seisuga 31. detsember 2014	1 880	2 899	140	0	318	-1 261	3 976
Aruandeaasta kasum	0	0	0	0	0	4 497	4 497
Töötajate aktiaoptsiiooni programm	0	0	74	0	0	0	74
Eraldised ülekursist ja kohustuslikust reservkapitalist	0	-944	0	0	-318	1 262	0
Ümardamise erinevus	0	0	0	0	0	-1	-1
Saldo seisuga 31. detsember 2015	1 880	1 955	214	0	0	4 497	8 546

Emaettevõtte korrigeeritud konsolideerimata omakapital seisuga 31. detsember:

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	<u>€000</u>	<u>€000</u>
Emaettevõtte konsolideerimata omakapital	8 546	3 976
Tütarettevõtete, ühisettevõtmiste ja sidusettevõtete bilansiline jääkväärtus emaettevõtte konsolideerimata bilansis (miinus)	-8 144	-8 146
Tütarettevõtete, ühisettevõtmiste ja sidusettevõtete väärtus kapitaliosaluse meetodil (pluss)	6 629	8 443
Kokku	<u>7 031</u>	<u>4 273</u>

Kasumi jaotamise ettepanek

Nortal AS-i juhatus teeb aktsionäride üldkoosolekule ettepaneku jaotada kasum järgmiselt:

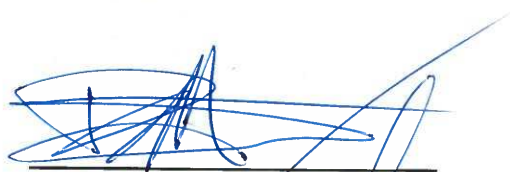
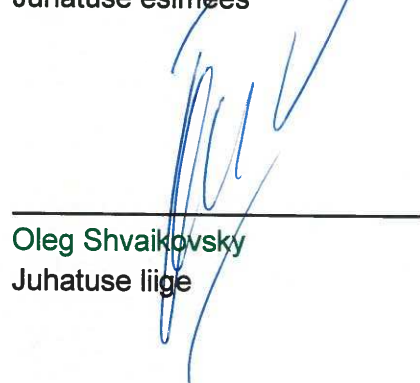
Jaotuskõlblik kasum seisuga 31.detsember 2015: 2 492 tuhat eurot

Eraldis kohustuslikku reservkapitali -82 tuhat eurot

Dividendidena väljamakstav summa: -2 395 tuhat eurot

Eelmiste perioodide jaotamata kasum: 15 tuhat eurot

Jaotamata kasum seisuga 31. detsember 2015: 0 eurot

Priit Alamäe
Juhatusesimees
Andre Krull
Juhatuseliige
Oleg Shvaikovsky
Juhatuseliige
Neringa Narbutienė
Juhatuseliige
Juha-Veli Laakkonen
Juhatuseliige

24. märts 2016

Müügitulu jaotus EMTAK-i järgi

2015. aasta müügitulu jaotub EMTAK-i koodide järgi alljärgneval:

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€000	€000
Infosüsteemide arendamine ja tugiteenused - EMTAK-i kood 62011	17 133	16 004
Riist- ja tarkvara müük - EMTAK-i kood 47411	188	310
Äritulud kokku	<u>17 321</u>	<u>16 314</u>

Juhatuse allkirjad 2015. aasta aruandele

Käesolevaga kinnitame kontserni Nortal AS 2015. aasta aruandes esitatud andmete õigsust:

Priit Alamäe
Juhatuse esimees

Andre Krull
Juhatuse liige

Oleg Shvaikovsky
Juhatuse liige

Neringa Narbutienė
Juhatuse liige

Juha-Veli Laakkonen
Juhatuse liige

24. märts 2016

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

AS Nortal aktsionäridele

Oleme auditeerinud kaasnevat AS Nortal konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2015 ning eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta koondkasumiaruannet, omakapitali muutuste aruannet ja rahavoogude aruannet, aastaaruande koostamisel kasutatud peamiste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ning muud segitavat informatsiooni.

Juhtkonna kohustused raamatupidamise aastaaruande osas

Juhtkond vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ning õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt ning sellise sisekontrollisüsteemi eest mida juhtkond peab vajalikuks, võimaldamaks raamatupidamise aastaaruande korrektset koostamist ja esitamist ilma pettustest või vigadest tulenevate oluliste väärkajastamisteta.

Vandeaudiitori kohustused

Meie kohustuseks on avaldada auditi põhjal arvamust raamatupidamise aastaaruande kohta. Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega (Eesti). Need standardid nõuavad, et me oleme vastavuses eetikanõuetega ning et me planeerime ja viime auditi läbi omandamaks põhjendatud kindlustunde selle kohta, et raamatupidamise aastaaruanne ei sisalda olulisi väärkajastamisi.

Audit hõlmab raamatupidamise aastaaruandes esitatud arvnäitajate ja avalikustatud informatsiooni kohta auditi tõendusmaterjali kogumiseks vajalike protseduuride läbiviimist. Nende protseduuride hulk ja sisu sõltuvad vandeaudiitori otsustustest, sealhulgas hinnangust riskidele, et raamatupidamise aastaaruande võib sisaldada pettustest või vigadest tulenevaid olulisi väärkajastamisi. Asjakohaste auditi protseduuride kavandamiseks võtab vandeaudiitor nende riskihinnangute tegemisel arvesse õige ja õiglase raamatupidamise aastaaruande koostamiseks ja esitamiseks juurutatud sisekontrollisüsteemi, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust sisekontrolli tulemuslikkuse kohta. Audit hõlmab ka kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasuse, juhatuse poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute põhjendatuse ja raamatupidamise aastaaruande üldise esituslaadi hindamist.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamuse avaldamiseks.

Arvamus

Meie arvates kajastab kaasnev konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt AS Nortal finantsseisundit seisuga 31. detsember 2015 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Tallinn, 24. märts 2016

Olesia Abramova
Vandeaudiitori number 561
Ernst & Young Baltic AS
Audiitorettevõtja tegevusloa number 58

Herki Didvig
Vandeaudiitori number 573

Müügitulu jaotus tegevusalade lõikes

Tegevusala	EMTAK kood	Müügitulu (EUR)	Müügitulu %	Põhitegevusala
Programmeerimine	62011	17132974	98.92%	Yes
Arvutite, arvuti välisseadmete ja tarkvara jaemüük	47411	187870	1.08%	No

Sidevahendid

Liik	Sisu
Phone	+372 6101990
Fax	+372 6101991
E-mail address	Andre.Krull@nortal.com
E-mail address	info@nortal.com
Website address	www.nortal.com